Leto V., štev. 31 — Ljubljana, torek, 5. februarja 1924 — Poštnina pavšalirana. — Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 4. februarja.

Letošnji shod zaupnikov JDS za ljubljansko oblast je padel ravno v trenotek zelo važnih dogodkov. V Beogradu se snuje opozicijonalni blok in 24. t. m. bo zboroval glavni odbor JDS, da odloči o politiki stranke. Doma je demokratska akcija proti klerikalizmu trčila v radikalsko, ki skuša ustvariti iz ostankov NSS, NNS in SKS svoj blok proti — demokratom. V takih trenotkih je prevažno, da se čuje glas pristašev, da se ob njihovem razumevanju položaja zadene prava smer.

Demokratska stranka ni stranka avtoritete, kjer škof končno odloči o vsem. Zato mora toliko bolj pazljivo presojevati nasvete, ki prihajajo iz širokih vrst, kjer se mnogokrat opazuje mirnejše in vsled tega doslednejše nego v centrali.

Jasno je povsem, kar se je na predkonferenci in na zboru slišalo, da je glavno delo JDS v Sloveniji in njen glavni poziv in naloga napram državi in narodu *organiziranje jugoslovensko orijentiranih naprednih sil proti klerikalizmu.* Tako je in tako mora ostati, dasi so radikali in njihovi pomočniki še tako silijo, da našo pozornost vežejo nase. Je res tragično, da si družba ljudi, ki trdijo, da so napredni, stavlja za življensko nalogo pobijanje demokratov. Komu v korist, tega ta gospoda ne vpraša.

Shod zaupnikov je šel na dnevni red preko teh ljudi. Odobril je sicer, kar je načelstvo doslej storilo za «narodni blok», a izraženo je bilo obče mišljenje, da je dovolj ponujanja in prošenj. Prosili in za njimi letali z opozicij k pameti ne bomo več. Kadar se je delalo za skupnost, vedno je JDS morala biti ona, ki je žrtvovala, drugi pa so samo dobivali. Naša roka je tu, volja za skupen nastop ne sme biti le enostranska. Naša pot je ravna, kdor hoče z nami, prav; kdor noče, mu ni pomoči.

Radikalski blok se vobče smatra za pomočnika klerikalizma. Ljudi pa, ki se nanj obešajo iz užaljenega samoljubja in iz gmotnih razlogov, bo radikalija vrgla kakor izprešano limono od sebe, čim bo to kazalo.

V vseh teh zadevah je bilo opaziti, da je takozvana «dežela», to so: zaupniki izven Ljubljane mnogo ostreje razpoložena, kakor vodstvo samo. Oni občutijo razpoloženje radikalskega bloka gg. Ravniharja in Pucija še bolj in so zato ogorčeni do skrajnosti ter zahtevajo, da se radikalske pomočnike povsem izloči. Vemo pa tudi, da so istega mnenja v tem pogledu zlasti tudi mnogi pristaši SKS na deželi, ki zato zapuščajo ljubljansko vodstvo SKS.

Tudi o opozicijskem bloku je bilo govora. Poudarjalo se je, da njegova eventualna ustanovitev pomeni samo parlamentarno tehnično formacijo s ciljem rušenja vlade in natančno nasprotnega dela v parlamentu. Pa tudi to je možno le, dokler se ne zahteva kakih žrtev principijelne narave. Eventualni klerikalni vstop v tako parlamentarno formacijo se mora smatrati za *novo odlaganje njihovega avtonomističnega programa.* Razun ciljev v parlamentu morebitna taktična skupnost zoper izrodke radikalske vladavine drugega ne zasleduje in ne more na našem stališču in boju doma prav nič spremeniti.

V ostalem se je odobraval boj JDS zoper birokratični centralizem doma in v prestolnici. Krivdo, da ta ni že padel, se pripisuje federalistični zablodnji Hrvatov in pa avtonomistični demagogiji klerikalcev. Bolj in bolj se izkazuje, kako je v okviru ustave mogoče ugoditi vsem težnjam po obširnih samoupravah.

Po impozantnem poteku zbora zaupnikov, po samozavesti in odločnosti, ki jo je pokazal zbor, kakor tudi z ozirom na dalekosežne organizatorne korake ter jasno, neupogljivo in vztrajno silo, ki brez oklevanja sistematično deluje na realizaciji programa jugoslovenske demokracije, ni dvoma, da prihajajo za jugoslovensko demokratsko stranko v Sloveniji časi zmagovitega razmaha. Okoli nje se bo zbralo vse, kar čuti demokratsko, nacijonalno in napredno.

SPORAZUM Z ITALIJO PRED NARODNO SKUPŠČINO.

Beograd, 4. februarja. r. Vlada je izročila državni tiskarni tekst vseh konvencij in protokolov, podpisanih 27. januarja v Rimu ter jih najbrž še ta teden izroči narodni skupščini. Parlamentarna razprava o sporazumu z Italijo se bo morda vršila že prihodnji teden.

Vlada se maje

VESTI O OSTAVKI MIN. PRED. PAŠIĆA. — TEŽKOČE IN ŠPEKULACIJE REŽIMA. — PORAZ VLADE V PARLAMENTARNEM ODBORU

Beograd, 4. februarja. r. Politični položaj se je zadnje dni nahajal pod dojmom treh dejstev: obtožbe dr. Laze Markovića, dalje pod dojmom akcije za opozicijski blok, ki jo radikali hočejo paralizirati s svojimi ponudbami radićevcem, in končno pod utisom znanega članka v «Samoupravi» o kraljevih prerogativah. Glede opozicijskega bloka radikalske novine lansirajo vesti o tem, da je Radić na Dunaju pooblastil dr. Lorkovića, da se v Beogradu pogaja i z demokrati i z radikali ter izbere situacijo, ki bi za federalističen blok bila povoljnejša. Radić je, glasom te vesti, izročil dr. Lorkoviću točne pogoje, tako za eventualni sporazum z radikali kakor obenem za eventualno sodelovanje v opozicijskem bloku in za odhod radićevskih poslancev v Beograd.

Dopoldne se je raznesla vest, da se je min. predsednik Pašić odločil za demisijo in senzacijonalna verzija je trdila, da je demisijo tudi že podal. Radikali so seveda vse demantirali, značilno pa je, da se navzlic temu vzdržuje govorica o pred stoječi krizi. Dejstvo je, da Pašić že več dni ne prihaja iz svojega stanovanja. To se razlaga s tem, da se čuti po italijanskem potovanju vrlo utrujenega. Trdi se pa tudi, da je zopet enkrat politično zbolel.

Vladino stališče je v zadnjih dneh postalo posebno težko. Obtožba proti drju Markoviću stavlja radikalsko stranko pred alternativo, da se otvorjeno zavzame zanj in riskira opasen spor z grupo posl. Rankovića, ki grozi v tem slučaju z izstopom. Ako pa pusti radikalska stranka drja Markovića pasti so komplikacije neizogibne. Vrhu tega se v političnih krogih zatrjuje, da afera radi članka v Samoupravi o prerogativah krone med vladarjem in min. predsednikom še ni razčiščena. Današnji poraz vlade pri razpravi zakona o centralni upravi je položaj še poostril.

Ni dvoma o tem, da Pašić pripravlja demisijo, ker hoče izzvati odločitev vlade prej nego zadobi opozicijonalni blok trdnejše oblike in dokler ima vlada še trumfe neratificiranega sporazuma z Italijo ter nedovršenega proračuna v rokah, s katerimi upa Pašić doseči ponovno poveritev s pooblastilom za razpust in nove volitve.

Beograd, 4. februarja. r. Danes dopoldne je imela sejo sekcija zakonodajnega odbora za proučevanje načrta zakona o centralni upravi. Po vladnem načrtu bi imela ostati vsa ministrstva razen ministrstva za soc. politiko, za agrarno reformo in za izenačenje zakonov. Vrhovna uprava bi bila torej razdeljena v 14 resortov. O tem predlogu se je vršila zelo živahna razprava, katere sta se posebno udeležila minister za izenačenje zakonov Marko Trifković in posl. Velja Popović, braneč predlog vlade. S strani opozicije so pobijali vladni načrt zemljoradnik Moskovljević, demokrata Kumanudi in Grisogono, musliman Bahmen in klerikalec Kremžar. Proti predlogu vlade je nastopil tudi Nemec dr. Hans Moser. Demokrati, muslimani in klerikalci so predlagali 12 ministrstev, zemljoradniki 9 ministrstev, Nemec Moser pa je stavil poseben predlog. Pri glasovanju je **vlada ostala v manjšini** s petimi glasovi proti šestim glasovom opozicije, s katero je glasoval tudi dr. Moser. Radikali so bili konsternirani. Min. Trifković je skušal rešiti situacijo z zahtevo, da opozicija na seji v sredo predloži formulirane predloge o sestavi vrhovne uprave, nakar je predsednik nagio zaključil sejo...

SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 4. februarja, p. Na današnji seji Narodne skupščine je minister za vere dr. Janjić predložil načrt zakona o pravoslavni cerkvi ter načrt zakona o izenačenju muslimanske verske zakonodaje. Po nekaterih kratkih vprašanjih, na katera je odgovarjal minister za notranje stvari, je skupščina prešla na dnevni red: proračunska debata. Govoril je v imenu zemljoradnikov Voja Lazić, ki je izpolnil ves predpoldan. Posebno je kritiziral radikalce, da se ne brigajo za gospodarsko obnovo sela. Napadal je tudi vlado, da je invalide izpustila iz proračuna in bodo morali čakati na nov budžet, da bodo mogli dobiti svoje invalidnine. S tem je bila seja zaključena ter prihodnja določena za jutri dopoldne ob 10.

Prva skupna seja opozicije

DANES SE VRŠI DRUGI SESTANEK. — BLOKAŠI DEMENTIRAJO VESTI O KOMBINACIJAH Z RADIKALI. RADIKALI NEPRESTANO ŠIRIJO GOVORICE O PREVIDNOSTI KLERIKALCEV IN RADIĆEVCEV.

Beograd, 4. februarja. p. Danes dopoldne je dospel v Beograd dr. Spaho in takoj posetil Davidovića. Obvestil ga je, da je bil zadržan po svojih privatnih poslih ter se je nato dalj časa z njim razgovarjal. Po tem razgovoru je imel sestanek z dr. Korošcem.

Ob 11. dopoldne se je vršil v muslimanskem klubu prvi sestanek šefov opozicijskih skupin, na katerem sta Korošec in Spaho oficijelno sporočila sklepe, ki so bili sprejeti v Zagrebu in o katerih sta Davidovića že preje obvestila. G. Davidović je preciziral stališče dem. stranke, posl. Jovanović pa naziranje zemljoradnikov. Nato se je razpravljala momentana situacija parlamenta. Zdi se, da so šefi skupin soglasni v tem, da se opozicijski blok ustvari čimprej. Klerikalci zanikajo, da bi se pogajali z radikali; tudi se dementirajo vesti radikalskih listov, da so radikali ponudili sporazum Radiću. Prihodnja seja opozicijonalnih šefov je določena za jutri dopoldne.

Beograd, 4. februarja. n. «Beogradske Novosti» pišejo: Opozicija z vso akcijo bazira na predpostavki, da bi v slučaju zrušenja radikalne vlade ona sestavila vlado. Pašić s svojo demisijo hoče pokazati javnosti, da je ta predpostavka izključena, ker je v teh razmerah nemogoče, da bi opozicija sestavila vlado, niti tedaj, ako bi od krone dobila mandat. S tem bi akcija opozicije postala popolnoma deplasirana.

Beograd, 4. februarja, r. Iz radikalskega vira se poroča o pogajanjih za opozicijonalni blok. Sodeč po postopanju klerikalcev stvar ne gre gladko, kakor pred kratkim časom, in sicer radi umikanja klerikalcev, ki stojijo na stališču, da situacija še ni popolnoma dozorela in da se torej ne more še sprejeti definitivna odnih krogih sklepa, da klerikalci čakajo ali ne bo morda v političnem razvoju nastopil moment, v katerem bi jih obvezali ne bo moral v političnem razvoju nosti, sprejete v opozicijskem bloku, mogle ovirati. Zato je v njihovem interesu, da nekaj časa še ne pride do definitivne odločitve, vendar pa bodo pogajanja nadaljevali.

Beograd, 4. februarja, p. Veliko pozornost v političnih krogih vzbuja dejstvo, da se tako zvana Rankovićeva skupina v radikalskem klubu odkrito izlaga proti dr. Markoviću in Ranković sam hoče v parlamentu osebno nastopiti proti njemu. Vodstvo kluba mu za ta slučaj grozi z izključitvijo.

MEMORANDUM SAVEZA DRŽAVNIH NAMEŠČENCEV.

Beograd, 4. februarja. p. Nocoj je imel Savez državnih uradnikov sejo, na kateri se je definitivno izdelal memorandum, katerega uradniki predložijo ministrskemu svetu in narodni skupščini. V tem memorandu se navaja bedno stanje uradnikov, ki bi se imelo izboljšati z uradniškim zakonom od 1. okt. 1923. Uradniki zahtevajo, da se **draginjske doklade za umirovljence podvojijo** in da se od 1. okt. 1923 kot dneva, ko je stopil uradniški zakon v veljavo **poleg novih plač izplačejo uradnikom dosedanje draginjske doklade** s to korekturo, da se **oženjenim državnim nameščencem računa draginjski dodatek** ter **uslužbencem IV in V. kategorije prizna dodatek za stanovanje.** Uradniki naglašajo, da so njihove zahteve upravičene in ako bi jim vlada ugodila, bi bilo to komaj 50 odstotkov njihove predvojne plače.

EVROPSKO PRIZNANJE SOVJETSKE VLADE?

Rim, 4. februarja. r. V diplomatičnih krogih se zatrjuje, da bodo primeru Anglije in Italije v zadevi priznanja sovjetske vlade sledile tudi ostale evropske države. Najbrže bodo sledile Mussolinijevemu vzgledu, ki je najprej sklenil trgovinski sporazum in bo nato priznal sovjetsko vlado tudi de jure. Jugoslovenska vlada se baje že pogaja s poslanikom Krepovskim o priznanju sovjetske vlade in to dela tudi grška vlada. Rumunska in ruska delegacija se sestaneta 20. t. m. na Dunaju.

Woodrow Wilson mrtev

UMRL JE V NEDELJO. — SOŽALNE IZJAVE VSEGA SVETA. —

Washington, 4. februarja. z. Thomas Woodrow Wilson, bivši predsednik Zedinjenih držav je včeraj, v nedeljo zjutraj umrl.

Washington, 4. februarja. z. Po izjavah zdravnikov je Wilson umrl na arterijosklerozi. Smrtna borba je trajala cele tri dni. Bolnik je silno trpel in ni mogel niti govoriti niti jesti. 13 ur pred smrtjo je padel v agonijo, iz katere se ni več prebudil.

Predsednik Coolidge je takoj, ko je zaznal o Wilsonovi smrti, odredil, da se Wilsonu priredi časten pogreb na državne stroške s sodelovanjem vojske in mornarice. Izdal je posebno poslanico ameriškemu narodu, v kateri povdarja, med drugim, da je Wilson povedel Ameriko v vojno z idealizmom, ki ga ni nikoli zapustil. Tako je zagotovil Ameriki izredno važen vpliv na zgodovino vsega sveta. Obenem je zboljšal javno mnenje sveta o Ameriki.

SOŽALJE SEDANJEGA PREDSEDNIKA

Washington, 4. februarja. z. Takoj ko je Wilson umrl, se je napotil predsednik Coolidge s soprogo v Wilsonovo stanovanje, kjer je že bilo zbrano na tisoče ljudi. Coolidge je izrazil rodbini svoje sožalje in je izjavil, da bo Wilson pokopan z vojaškimi častmi. Kje bo Wilson zakopan, se še ne ve.

SOŽALJE MACDONALDA IN POINCAREJA.

London, 4. februarja. z. Takoj ko je prejel poročilo o Wilsonovi smrti, je ministrski predsednik Macdonald izrazil Wilsonovi rodbini in ameriški vladi brzojavno svoje sožalje. V brzojavki pravi Macdonald: «Wilson je bil človek, ki je jasno razumeval, kako pride Evropa do miru in sigurnosti. Človeštvo se bo vedno spominjalo Wilsona kot človeka, ki je zanj čutil».

Pariz, 4. februarja. z. Poincare je brzojavno izrazil svoje sožalje soprogi Wilsonovi. Ameriškim novinarjem v Parizu je Poincare izjavil, da Francija ne bo pozabila, kaj je Wilson storil za svobodo narodov.

SOŽALJE NAŠEGA KRALJA IN VLADE

Beograd, 4. februarja. r. Povodom smrti Woodrowa Wilsona je kralj brzojavno izrazil sožalje vdovi Wilsonovi. Tudi Pašić je poslal sožalno brzojavko v imenu vlade.

ODMEVI V ČASOPISJU.

Pariz, 4. februarja. j. Pariško časopisje posvečuje bivšemu predsedniku Združenih držav Woodrowu Wilsonu vznešene besede. Listi poudarjajo predvsem, da je Wilson postavil v ospredje poravnavo krivice, ki se je Franciji zgodila leta 1871. s tem, da ji je bila odvzeta Alzacija Lorena. Večina listov je prepričana, da se bodo nade Wilsona v bodočnosti izpolnile.

Praga, 4. februarja. j. Ob smrti bivšega predsednika Wilsona prinašajo češkoslovaški večerni listi umrlemu tople besede. Zunanji minister dr. Beneš je izjavil nekemu ameriškemu novinarju, da je bil Wilson najmarkantnejša oseba novega časa. Wilsonova največja zasluga je bila, da je v onem trenutku zastopal moralično vest človeštva, ko se je zgodilo na njej največje nasilje.

Rikov Lenina naslednik

NOVA RUSKA VLADA. — TROCKIJ KOMISAR ZA VOJNO.

Moskva, 4. februarja. e. Kongres sovjetov je zaključil svoje zasedanje z izvolitvijo novih komisarjev. Za Leninovega naslednika in predsednika sveta komisarjev je izvoljen Rikov, ki je bil Leninova desna roka pri izvedbi njegove nove ekonomske politike (Nep), komisar za zunanje posle je Čičerin, za vojno Trockij, komisar dela in zaščite Kamenev, za zunanjo trgovino Krasin, železnice Rudzutak, pošte in telegraf Smirnov, finance Sokolnikov, narodno gospodarstvo Džerzinskij.

PRED EVROPSKO KONFERENCO.

London, 4. februarja. r. «Daily Telegraph» javlja, da se med Macdonaldom in Poincarejem vodi stalna korespondenca in to očitno zastran sklicanja konference, ki naj bi rešila viseča vprašanja v Evropi. Kakor se doznava, sledi o tem zaključek zaveznikov, čim dospe izvestje komisije strokovnjakov, ki proučuje plačilno sposobnost Nemčije. Anglija stremi, da se evropska konferenca skliče že prej, ker želi, da strokovnjaki neposredno njej priobčijo rezultate svojega dela. S tem v zvezi se Anglija nadeja, da pride istočasno s konferenco tudi do rusko - angleške konference. V londonskih službenih krogih se trdi, da bi angleška vlada najraje videla Čičerina kot voditelja ruske delegacije, ki bi prispela v London. Ta konferenca bo tem važnejša, ker je ureditev odnošajev med Anglijo in sovjetsko Rusijo v ozki zvezi z obnovo Evrope in regulacijo medzavezniških dolgov. Anglija se hoče potom Čičerina poslužiti zveze med rusko - angleško in evropsko konferenco. Včeraj je ruska trgovska misija v Londonu sporočila angleški vladi zaključek sovjetske vlade, da je Rusija pripravljena z vsemi silami sodelovati na gospodarskem razvoju in konsolidiranju Evrope.

ODSTOP VENIZELOSA.

Atene, 4. februarja. j. Zdravniki so nasvetovali ministrskemu predsedniku Venizelosu, da vsled svojega zdravstvenega stanja poda demisijo, čeprav ni nevarnosti, da se njegovi srčni napadi povrnejo. Kaphandaris je dobil nalog, sestaviti novo vlado; ako se mu to posreči, bo Venizelos takoj odstopil.

ODGODITEV PODPISA RUSKO-ITALIJANSKE POGODBE.

Rim, 4. februarja, j. Kljub oficijelnim napovedim italijansko-rusko-trgovska pogodba še ni bila podpisana. Kratka vest «Agencije Stephani» poroča o tem: «Vsled nastopa nove ruske vlade je potrebno, da se odpošlje že tiskano in od obeh delegacij sprejeto besedilo italijansko-ruske pogodbe v Moskvo. Poseben kurir je že včeraj zvečer z vsemi listinami odpotoval tjakaj.

Trst, 4. februarja, e. Po laško-ruski pogodbi so dobile italijanske parobrodarske družbe pravico kabotaže (prometa med posameznimi ruskimi obrežnimi mesti) v Črnem morju. Kot prvi uvede svoje proge v Črnem morju Lloyd Triestino.

DELO KOMISIJE ZA RAZVRSTITEV IN REDUKCIJO.

Beograd, 4. februarja. r. Interministerijalna komisija je danes nadaljevala delo v ministrstvu pravde pod predsedstvom ministra Perića. Poročilo o razvrščevanju uradnikov v ministrstvu za šume in rudnike se je sprejelo v celoti. Po definitivnem poročilu se reducira v področju tega ministrstva okoli 2000 uradnikov in nameščencev. Nato se je vzelo v pretres poročilo iz resorta prometnega ministrstva. Razprava bo pa končana šele v nekaj dneh.

ŽELEZNIŠKA KATASTROFA.

Washington, 4. februarja. e. V Fordville sta trčila dva električna vlaka. 17 oseb je ubitih.

Inozemske borze

4. februarja.

CURIH: Beograd 6.75, New-York 573.50 London 24.87, Pariz 26.75, Milan 25.07, Praga 16.675, Budimpešta 0.02, Bukarešta 2.97, Sofija 4.15, Dunaj 0.008125.

TRST: Beograd 26.75 do 26.95, Pariz 106.50 do 107, London 98.80 do 99.10, New-York 22.80 do 22.90 Praga 66 do 66.50, Dunaj 0.032 do 0.0325, dinarji 26.75 do 26.95, službeni tečaj zlate lire 441.129.

DUNAJ: Devize: Beograd 838 do 842, Berlin 15.90 do 16.50, Budimpešta 2.43 do 2.53, Bukarešta 365 do 367, London 307 tisoč do 308.000, Milan 3105 do 3115, New-York 70.985 do 71.185, Pariz 3302 do 3318, Praga 2052 do 2063, Sofija 506 do 510, Curih 12.375 do 12.425; valute: dolarji 70.560 do 70.860, lire 3100 do 3120, dinarji 833 do 839; efekti (v tisočih): Hrvatska hipotekarna 72, Jugoslavenska 123, Sarajevska pivovarna 1480, Jesenice 2350, Zenica 1900, Gutmann 1400, Slaveks 690, Trbovlje 683.

PRAGA: Beograd 41.25, Dunaj 4.81, Berlin 8.20, Rim 152.875, Budimpešta 11.90 Pariz 163.50, London 150.425, New-York 34.90, Curih 598.50.

BERLIN (v milijonih): Beograd 50.174, Milan 185.135, Praga 123.091, Pariz 198.802, London 18.354.000, New-York 4.189.500, Curih 733.362.

LONDON: Beograd 370, Berlin 18.25 bilijonov, Pariz 92.65, Rim 92.50, Curih 24.86, New-York 433.50, Dunaj 307.000, Bukarešta 850, Praga 149.50.

NEW-YORK: Beograd 117.25, Berlin 24, London 431.50, Pariz 466, Curih 17.42, Rim 437.50, Dunaj 0.14125, Budimpešta 33.50, Praga 290.50.

Jugoslovenska demokracija na pohodu

Veličastni zbor zaupnikov JDS v Ljubljani

Ljubljana, 4. februarja.

Velika, iskrenosti in navdušenja polna manifestacija demokracije, zavednosti in žilave borbenosti je bil včerajšnji zbor zaupnikov JDS. Ogromna udeležba zaupnikov z mesta in posebno z dežele, presegajoča vsa pričakovanja, prisrčne ovacije prvoboritelju dr. Žerjavu, pozorno motrenje in uvaževanje referatov od širokega programatičnega ekspozeja dr. Kramerja do podrobne diskusije, vse je obeležilo zbor z duhom pronicajoče prave demokratičnosti, da se je izkazal kot smotra strankinega napredka in nova globoka pobuda silnejšega razmaha demokratske ideje.

Zboru je prisostvovalo v nabito polni veliki dvorani Narodnega doma daleč nad 1000 ljudi. Poleg izkazanih 816 zaupnikov, med katerimi jih ni bilo nič manj nego 682 z dežele, so se udeležili zborovanja še mnogoštevilni člani ljubljanskih krajevnih organizacij JDS. Lepo število delegatov je prispelo že v soboto na predkonferenco, večinoma pa so prihajali z nedeljskimi dopoldanskimi vlaki. Iz nekaterih krajev je bila udeležba nad vse častna in ni je bilo nobene večje občine v ljubljanski oblasti, ki ne bi bila zastopana. V dvorani si videl reprezentante vseh stanov, visoke inteligence ravno tako kakor priprostega delavstva in harmonično se je družila v demokratično celoto predvsem udeležba obrtništva in kmetijstva, naših najzdravejših elementov, ki je najočitneje dokumentirala vkoreninjevanje prave napredne misli v najglobljo brazdo slovenskega rodu. Kdo izmed kvarižunov hoče še poraznejšega dokaza, da je JDS legitimirana kot prvoboritelica napredne misli in napredne moči v Sloveniji?

Zborovanje je poteklo v dvignjenem razpoloženju. Samozavest in borbenost sta odsevala iz vseh pojavov na zboru, po katerem so zunanji delegati v imponujočem številu skupno odhajali iz Narodnega doma do Zvezde, kar je vzbudilo na ljubljanskih ulicah veliko pozornost.

V podrobnem evo potek dneva. Sprejet z viharnim navdušenjem otvori predsednik dr. Gregor Žerjav zbor s pozdravnim nagovorom

Govor dr. Žerjava

Otvoriši zbor je dr. Žerjav predvsem konštatiral ogromno udeležbo nad 1000 zaupnikov. Pozdravlja vrle Notranjce, dobro organizirano Gorenjsko, pa tudi Dolenjska že vstaja. Ljubljana se bo letos vrnila v jugoslovenski tabor. Pozdravlja zlasti podpredsednika gosp. Josipa Turka, ki jeljub bolezni prišel vršit svojo dolžnost. (Živahno pritrjevanje.) Govornik je nadaljeval:

Politična akcija je le eno izmed sredstev za veliki cilj.

Demokrati, kaj hočemo?

V narodni državi smo doslegli okvir, v kojem more naš narod uspešno delati za svojo in občo civilizacijo. Predvsem treba osigurati, da se nam ta z dragocenimi žrtvami doseženi okvir ne razbije ob prvi veliki preiskušnji, marveč da se ojači in odreši, kar je naroda ostalo v sužnosti. Narodi in države v procesu konsolidacije in obkroženi od revanžnih strasti na prenesejo državnih oblik, ki goje sredobežne sile in forsirajo, kar nas mora še bolj lostet.

Slovenski del naroda prevesti v Jugoslovenstvo, na danih uspehih našega kulturnega in gospodarskega dela graditi naprej v smeri čim večje združitve, udejstvovati organizatorne slovenske sposobnosti v vseh delih naroda, da zrastemo v nerazdvojno jugoslovensko celoto, združiti vse ustvarjajoče sile med Slovenci v to akcijo, to je želja slovenske demokracije. S tem bi bil za Slovence problem malega naroda povoljno rešen.

Za ta cilj delamo demokrati v vseh mogočih kulturnih, nacijonalnih, dobrodelnih, gospodarskih organizacijah. Eden izmed organov za isti smoter je naša politična organizacija.

Nam nasproti stoji v Sloveniji razun socijalistične, ki vsled razbitosti začasno komaj šteje,

le ena resna akcija

t. j. klerikalna, ki se razvija na podlagi avtoritete verskega čuta in duhovskega stanu. To akcijo smatramo za anahronizem, ki je vrhu tega škodljiv, ker sloni na razdražujočem faktu verskih razlik, kojih zle posledice more pobijati in nevtralizirati le skrajno svobodoumno verskopolitično zakonodavstvo, meditem ko socijalna akcija, ki si razdružujočo moč vzame za podlago, deluje razdiralno.

Vsestranska napredna jugoslovenska akcija v Sloveniji je že danes ogromna. Če bi vse socijalno delovne sile uprizorile reprezentativen nastop, sem prepričan, da bi daleko potolkle »katoliški shod«. Ako klerikalizem ne bi bil potisnil sebi za ščit naprej navidezno skrb za slovenske gospodarske interese, namišljeni strah za naš književni jezik in ne uporabljal povojnih težkoč in nedozorelosti v Beogradu, z lastnimi starimi parolami bi na mogel več prodreti. Pomočnika pa je dobil v razkosanju naprednih vrst.

Napredne sile Slovenstva, ki so nedvomno orijentirane v Jugoslovenstvo, so v procesu vrctja. A koncentracija — ne mislim tu le na politiko v ožjem pomenu —

koncentracija vseh naprednih potenc

je kljub tragičnim spopadom na potu. Kar ni sposobno, delati vzporedno in disciplinirano, odmira.

Ko se oziram na ogromno delo slovenskih demokratov l. 1923., na nepričakovano porast našega časopisja, našega organizovanega vpliva v mestu in na deželi, na nečteto množino drobnega dela v stoterih kulturnih, nacijonalnih, gospodarskih organizacijah, v strokovnih organizacijah, v občinah, kjer imajo demokratje moč in vpliv, naše delo za lepo knjigo slovensko, za omladino, za karitativne svrhe — delo toli naskakovanih demokratov, mirno lahko izjavljamo, da smo storili svojo dolžnost. (Dolgotrajno odobravanje.)

Pomilovalno se moramo nasmehniti onim, ki menijo, da se napredna fronta v Sloveniji da ustvariti brez demokratov ali celo proti njim. (Burno pritrjevanje.) To so otroške napihnjenosti. Na nje odgovarjamo s podvojenim delom in vabilom na dobro misleče napredne elemente, naj gredo z nami. Napredni blok, ki smo ga požrtvovalno delali vse l. 1923., so zasuli gotovi trmasti vodje, a pesek, ki so ga z odzunaj plačanimi vozmi nanj navozili, je podsul tudi nje. (Tako je!)

BRZOJAVNI POZDRAVI K ZBORU ZAUPNIKOV JDS.

Iz Beograda sta pozdravila zbor zaupnikov JDS glavni odbor demokratske stranke in minister n. r. Svetozar Pribičević.

Z zbora se je poslalo brzojavni pozdrav predsedniku demokratske stranke gosp. Ljubomiru Davidoviču in zahvalno brzojavko v pozdrav g. Svetozarju Pribičeviču.

Predsednik gosp. Davidović se je z brzojavko gosp. dr. Žerjavu zahvalil za pozdrave demokratskih zaupnikov.

Prispelo je razen tega še več drugih pismenih in brzojavnih pozdravov, med njimi iz Zagreba, Sarajeva, Splita, Ptuja itd.

Zlasti brzojavne pozdravke predsedništva v Beogradu in posl. Pribičeviča so bile sprejete z velikim odobravanjem.

Živahno pozdravljen je nato pozdravil zbor predsednik mariborske oblastne organizacije JDS

DR. FRAN LIPOLD.

Čast mi je pozdraviti tako veličasten zbor zaupnikov demokratske stranke iz ljubljanske oblasti, to tem bolj, ker vaši uspehi pomenjajo tudi za nas mogočno pobudo. Mi vsi se zavedamo, da je Ljubljana skupno naše središče; ona je že od nekdaj jugoslovenska, dočim mi na meji šele ustvarjamo jugoslovenski Maribor. Čutimo se eno in smo formalno to dokumentirali v skupni eksekutivi ljubljanskega in mariborskega načelstva. Vaš predsednik je tudi naš voditelj, zato vam v imenu in po nalogu prijateljev iz mariborske oblasti kličem: »Živel dr. Žerjav, živelo delo za demokratsko idejo, živeli boritelji zanjo!«

Ponovljene ovacije po dr. Lipoldovem govoru so se nadaljevale v simpatičen pozdrav dr. Albertu Kramerju, ki je podal politično poročilo.

Poročilo dr. Kramerja

Skupščinske volitve 18. marca 1923 so pojačale centrifugalne politične moči v narodu. V razvnetih plemenskih strasteh, ki so si izbirale razne politične formule predvsem pa državnopravna gesla je bila

jugoslovenska misel formalno oslabljena.

Pozitiven uspeh, ki so ga dosegli slov. klerikalci in Radić pa je bila utrditev srbske plemenske premoči, proti kateri se, pravijo, oni najbolj borijo. Na celi fronti se je vodila borba proti demokratom. Tu so bili največji plemenski nasprotniki naravni zavezniki:

separatizem živi od separatizma

slov. klerikalce ima življenski interes na tem, da je srbski radikalec čim močnejši da je plemenski režim čim brezobzirnejši, ker bi sicer sam izgubil tla pod nogami.

Ko so bile volitve končane je nastopil za stranke

trenutek realizacije obljub.

Tu se je morala takoj pokazati vsa *absurdnost* volilnih gesel tistih strank, ki so narodu v volilnih tednih klatile zvezde z neba ter mu od Radičeve mirotvorne republike brez šol, davkov in vojakov, do Koroščeve avtonomije z ministrskim svetom na Bleiweisovi cesti, orlovsko »milico« in slovenskimi državnimi dolgovi slikale novi raj. V neizpeljivosti teh programov so korenine Markovega protokola, s katerim sta dva plemenska protagonista pristala da tretji, srbski radikal, prevzame vso moč v državi, da tako odgodita trenutek, ko bi trebalo pozitivno pokazati, koliko so vredne lastne obljube. Markov protokol je

moratorij separatizma.

odložitev priznanja politične insolvence. On je *izraz bojazni* pred zdravo reakcijo *proti trenutni zmagi negativizma* pri volitvah. Zato so Radić in klerikalci hoteli na vsak način izključiti jugoslovensko nacijonalno demokracijo od državne uprave. Zavezali so se, da bodo podprli vlado *srbske radikalske manjšine*, da izključijo vpliv demokratske stranke in šli so celo do *grožnje z revolucijo* ko je izgledalo, da pride do koalicije z demokrati.

Po njihovi krivdi

se je utrdila radikalska vlada in Radić ter Korošec sta očeta današnjega režima, ki s svojo politiko, s svojimi metodami in svojo prakso zadržuje ves naš notranji razvoj in povzroča v *širokih masah globoko razočaranje*, ki toliko škoduje državni ideji.

Radi tega ostro obtožujemo radikalsko stranko. Gotovo srbskih radikalcev mi ne dolžimo, da bi ne hoteli te naše države in ne bili vneti za državno edinstvo. Oni priznavajo tudi narodno jedinstvo. Toda narodno jedinstvo ne sme biti le *prazna beseda*. Temu pojmu je treba dati *realno vsebino* v upravi, zakonodaji, v politiki in taktiki. Jugoslovenstvo pomenja *enake* dolžnosti in *enake* pravice za vse, pri davkih, v budžetu, v kulturnih in gospodarskih vprašanjih, pri bremenih in ugodnostih, v *notranji* in *zunanji* politiki. *Jugoslovenska* koncepcija ne dopušča, da se vodi država le od pripadnikov *enega* plemena. Demokrati smo zadnji ki bi hoteli negirati, da je naša država ustvarjena predvsem z žrtvami *srbskega* dela naroda in se pri današnjih prilikah še posebno dobro zavedamo, da je *srbstvo steber naše domovine* in vsled svoje državljanske tradicije najjačji naš državotvorni element. Toda baš najboljši srbski sinovi z nami vred *odklanjajo velesrbsko koncepcijo* naše države.

Partija nad državo

to je princip po katerem se danes pri nas vlada. Zato je NRS pripravljena tudi pro ti svojim lastnim načelom na nacijonalne in kulturne kompromise. Za majhen stranarski dobiček da *koncesije klerikalcem*, pomaga preganjati državotvorne elemente, popušča *Nemcem* in *Turkom* tam, kjer naravnost reže v narodno meso. Z radikali se da danes glihati za vse.

Pod njimi se je razpasla najsramotnejša korupcija, ki jo večinoma pokriva partizanski plašč.

Strup korupcije

razjeda celo naše javno življenje, pijuska že v najskritejše kotičke javne uprave. *Zdrava administracija* bi na mah razbila separatistično fronto, ugonobila federalistične in avtonomistične demagogije. Tu nosijo popolno soodgovornost tudi vsi tisti radikalski voditelji ki se danes obupno sprašujejo, kam bo to vedlo. S popolnim nerazumevanjem problema so dopustili da je stranka do temelja pokvarila *činovniški zakon* ki je izhodišče vsake sanacije naše javne uprave. Z izročitvijo drž. nameščenca najskrajnejši bedi in partizanskemu nasilju so na stežaj odprta vrata korupciji, zlovolji in brezbrižnosti.

Razumemo, da se iz širokih mas naroda vedno glasneje oglaša klic: doli z radikalskim režimom *za vsako ceno!* Pod pritiskom nevzdržnega stanja nastaja

opozicijonalni blok

kot parlamentarna organizacija, po kateri kliče vse, češ, zrušite vlado, za sedanjim režimom more le kaj boljšega priti. Dejstvo, da stoji na čelu tega pokreta baš demokratski klub nam predvsem daje sigurnost, da se *ne bo zgodilo nič, kar bi bilo proti interesu celokupnega naroda in države.* Nič se ne da reči, ali bo opozicijonalni blok res tudi v vsej svoji nameravani moči ustvarjen in, če se ustanovi, ali bo imel že v prvem zamahu končni uspeh. Velepomembno je, da je *velesrbska koncepcija najresnejše ogrožena.* Z opozicijonalnim blokom pa je *obsojena* tudi politika državnopravne negacije. Kajti opozicijonalni blok mora nujno imeti *pozitiven program*, program dela. Že ga postavljajo: uradniško in invalidsko vprašanje, izenačenje zakonodajstva, uvedba normalnih razmer v vse naše državno življenje, boj proti korupciji. To pomenja *odstavitev teorij;* državnopravni programi in gesla, federacije in avtonomije se morajo umakniti *praktičnemu državnemu delu*, ki je mogoče le na osnovi *dejanskega ustavnega stanja.* Mi slovenski demokrati s posebno pozornostjo motrimo akcijo opozicijonalnih grup. Naša iskrena želja je, da se sedanji homogeni radikalski režim strmoglavi, ker vidimo v tem rešilno dejanje za narod in državo, prepričani pa smo, *da nobena parlamentarna kolaboracija naše stranke ne more ustvariti političnega zveze z idejnimi in načelnimi nasprotniki našega programa.* JDS ne zapusti svoje bojne fronte za narodno in državno jedinstvo niti za trenutek. G. Davidović je dobro izrazil one tri naše bistvene točke glede katerih ne *poznamo nobenega kompromisa:* en vladar, en zakonodajni zbor, ena temu zboru odgovorna vlada. Tu ne poznamo nobenega kompromisa. In naš boj proti klerikalizmu ne more *biti suspendiran niti za eno sekundo.*

Opozicijonalni blok pomenja po mojem globokem prepričanju *zmago demokratske politike in taktike.* Demokrati smo ustavobranitelji. Nam je Vidovdanska ustava dragoceno jamstvo narodnega in državnega jedinstva. Ona ni naša v vsaki njeni točki, saj je *delo kompromisa* in marsikatera srčna želja jugoslov. demokracije je v njej ostala neizpolnjena. Toda ni mobro vemo, da

narod ne more živeti od državnopravnih gesel

in da je že skrajni čas, da se od revizijonističnih fraz in bojev za teorije preide k praktičnemu delu. Ako bi bila radikalska stranka to, kar predpisuje ustava, izvedla, bi se bilo *že davno pokazalo* kako nepotrebni so federalistični in avtonomistični programi. Naša ustava ni centralistična kakor se ji po krivem očita. Mi danes ječimo pod *birokratskim centralizmom* radikalskega režima, predvsem zato ker je ustava v bistvenih točkah *ostala na papirju.* Nasprotno je v okviru ustave izpeljiva najširša decentralizacija in dekoncentracija. Danes je ljudstvo nezadovoljno, ker mora za vsak mostiček, za vsako cesto, za vsako posteljo v bolnici, za vse male in večje potrebščine svojega kraja čakati na državni budžet, hoditi k ministrom. Izvedimo samoupravo pa se bo takoj pokazalo, da v svrho odprave splošnih tegob nič ne potrebujemo parlamenta v Ljubljani, dajte domačim uradom zlasti v gospodarskih zadevah širšo kompetenco, pa bodo klerikalci zaman pridigali, da mora mesto velikega župana sedeti na Bleiweisovi cesti klerikalni min. predsednik z 20 klerikalnimi ministri. Odobravamo, da je JDS znova povzela *inicijativo* za uvedbo čim širših *samouprav* in Marinkovičev načrt je tako širokogruden, da mu niti avtonomisti ne morejo prigovarjati. Le to trdijo, da je revizijonističen. Mi smo pa baš nasprotnega mnenja in pravimo da je izvedljiv v okviru današnje ustave. Primimo se dela, pa se bo pokazalo, da imamo mi prav. Tudi mi slovenski demokrati smo z vnemo pripravljeni sodelovati in naše načelstvo je že pripravilo konkretne predloge, da se principi Marinkovičevega programa unesejo v *zakonski načrt*, ki ga bo treba izdelati.

Mi v ostalem znamo, zakaj SLS odklanja vsak trezen predlog. Saj dobro vemo, kaj je bistvo klerikalne politike.

Z odkritim klerikalnim programom

v Jugoslaviji ne gre več. Ob prevratu so instinktivno prekrstili svoje nekdanje »katoliške« zavode z nacijonalnimi imeni. To ni pomagalo. Klerikalizem je propadal. Zato se je lotil druge taktike: postal je voditelj nezadovoljnih toda ne za to, da jim izvojuje izboljšanje, da jih s pametno politiko popelje iz razočaranj, v atmosfero realnih pogledov in uspehov, temveč da jih *zadrži v nezadovoljstvu ter* priklene k svojemu rimskemu vozu. Državnopravni boj klerikalne stranke je le sredstvo njene ultramontanske politike, ki si ne upa več nastopati z odprtim vizirjem. Vse kaže, da široke mase polagoma spregledujejo. Ljudstvo globoko razočarano vidi, da je doba 21 tigrov

doba popolne sterilnosti slovenske politike.

V kupčijah z radikali so klerikalci dosegli nekaj čisto partizanskih uspehov, udariti so mogli nekaj naprednih ljudi, doseči proste karte in državne podpore za Orle, onemogočili imenovanje tega ali onega sposobnega uradnika, spraviti svojega človeka na škofovsko stolico, izvesti napad na Kmetijsko družbo, toda v proračunu, pri davkih, pri kuluku plačuje slovenski človek njihove strankarske račune z neznosnimi bremeni in popolnim omalovaževanjem velikih interesov naše ožje domovine.

Politika Markovega protokola

je doživela med narodom *popolen* krah. Ni še poteklo 10 mesecev odkar je dr. Korošec grozil kralju z revolucijo klerikalnih mas, če bi poklical g. Davidoviča v vlado in mu je sporočil »voljo slovenskega naroda«, da se vsa državna moč preda v roke radikalov in že ga vidimo kako se posvetuje z istim g. Davidovičem o potrebi takojšnjega razrušenja radikalskega režima. Klerikalci so danes za opozicijonalni blok ne iz ljubezni do demokratov, ne ker bi ne hoteli še nadalje separatističnega režima, temveč *ker ne morejo več vzdržati pritiska svojih volilcev*, ki spoznavajo, da se jim je nudilo kamenje avtonomističnih fraz mesto kruha pozitivnega dela in konkretnih uspehov. Mi predobro poznamo neiskrenost klerikalne politike. Mi vemo, da ni nacijonalna in smo dobili v zadnjem času o tem nova potrdila pri vprašanju slovenskega bogoslužja. Zato s tem večjo pozornostjo motrimo njihov skok z avtonomistične lune na realna tla opozicijskega bloka. Nekateri dogodki zadnjih dni nas navdajajo s podvojeno opreznostjo.

Težko bo popraviti ogromno škodo

ki jo je prizadejala klerikalna politika, ki pravi, da se bori za slovenske interese, baš tem slovenskim interesom. Teorija, *da smo Slovenci poseben narod* je opasna za ves naš položaj v državi, ker nas potiskuje iz vrst enotnega državnega naroda jugoslovenskega v obcestje nacijonalne manjšine. *Politika sovraštva*, ki jo klerikalci vodijo v Beogradu nas spravlja v najmučnejši položaj in ustvarja med nami in srbskim delom naroda nezaupanje, ki nas opasno odtujuje na škodo države, predvsem pa tudi nas samih. Proti tej politiki mora v boj vse, kar čuti narodno in napredno. Borba proti klerikalizmu danes ni le boj svobodomiselstva proti kulturnemu nazadnjaštvu, temveč je boj za državo in za uveljavljenje slovenskega dela naroda in njegovih interesov v tej državi.

Izid skupščinskih volitev nam je pokazal pot. V smislu pooblastila, ki ga je prejelo na lanskem zboru zaupnikov, je načelstvo po volitvah neutrudljivo nadaljevalo svojo akcijo

za napredno fronto.

Bili smo mišljenja, da je treba za bodoče boje pravočasno pripraviti in dogovoriti sporazum z ostalimi naprednimi skupinami. Obrnili smo se na NSS in SKS. S poslednjo so dospeli razgovori že do konkretne baze, toda končno je vodstvo SKS pozivajoč se na »načelne programatične razlike«, češ da je SKS »razredna« stranka, ki ne more z »meščansko« skupaj, razbila že ustvarjeno osnovo. Te načelne razlike pa danes istim voditeljem izgleda, ne delajo preglavice, da polagoma lezejo pod okrilje dr. Ravnihar jevega radikalskega bloka. V Ljubljani nam je ustanovitev in uspeh Naprednega bloka pri skupščinskih volitvah ter vsled njega ustvarjeno razpoloženje v širokih masah dalo nadejo, da se stalno zopet združi, kar se je iz malenkostnih razlogov pred 2 letoma razcepilo.

Ponudili smo NNS fuzijo

v okvirju najširših osebnih koncesij. Toda medtem so se bili vodilni gospodje te grupe že pogajali z radikalsko stranko, da prevzamejo njeno ekspozituro v Sloveniji. S predlogom fuzije je g. dr. Ravnihar kar odšel mesto pred svoje načelstvo, ki bi takrat ta predlog bilo gotovo v načelu odobrilo, v Beograd ter se je zmenil z radikali, da jim kot naslednik mandat, tisti mandat, ki je bil izvojevan *proti radikalom* in v kooperaciji z onim dr. Ravnihar jem, ki nam je po svojem izstopu iz JDS očital parlamentarno koalicijo z radikali kot največji greh in ki se je predstavljal proti nam slabim demokratom kot *»oberdemokrat«*. Tu je jedro spora za politično pogodbo, ki je bila sklenjena 19. februarja v okoliščinah, ki jih je politika voditeljev NNS postavila na glavo. G. Ravnihar se brani sedaj, češ da mora Ljubljana biti v taboru tiste stranke, ki je na vladi. Do katerih konsekvenc vodi ta absurdni breznačelni oportunizem, ni treba razlagati. Ona napredna, jugoslovenska Ljubljana, ki v dobah najhujšega avstrijskega in klerikalnega pritiska ni niti trenotek kolebala v svoji načelni politiki, naj sedaj obrača plašč po vetru, gre danes v radikale, jutri, če bi Radić, klerikalci, Nemci in Turki mogli zavladati v naši državi pa k klerikalcem? Akcija za napredni blok je, ne po naši krivdi, ostala nedovršena. Zavedamo se, da hoče vse kar res napredno in nacijonalno misli v naši deželi združitev. JDS je gotovo tudi v bodoče pripravljena storiti vse, da pride končno do edinstvenega nastopa vseh naprednih sil. Toda

ona se nikomur ne vsiljuje.

Čuti se močno dovolj, da postaja sama zbirališče vseh iskrenih jugoslovenskih elementov. Navdaja jo samozavest, ki jo daje *smotreno delo, uspešno delo.* Tajniško poročilo Vam podaje skromno sliko o tem. Naše časopisje je danes velesila, ki dela našo fronto nepremagljivo. Mi vemo, da brez demokratske stranke ni naprednega pokreta v Sloveniji.

Naše vrste se širijo in utrjujejo in naša borba za državno in narodno idejo postaja vse uspešnejša. Na okopih Jugoslavije je naše mesto. Vemo, da je bodočnost pri nas in to nas navdaja z zavestjo končne zmage! (Burno, dolgotrajno pritrjevanje in odobravanje.)

Po govoru dr. Kramerja, ki je bil sprejet z burnim odobravanjem, pozvame besedo živahno aklamiran

poslanec Jos. Reisner

Pred forumom, ki ga smatra najbolj kompetentnim, obrazloži spor za ljubljanski mandat, odklanja gromadenje očitkov in natolcevanja na njegovo osebno čast ter izjavlja, da je na poziv zaupnikov JDS vsak hip pripravljen odložiti mandat. Viharen pozdrav zborovalcev je po tej izjavi tolmačil poslancu Reisnerju popolno poverilo, nakar je poročal o svojem delu v Narodni skupščini Posebno mnogo pozornosti so vzbujali njegovi podatki glede uradniškega vprašanja, iz katerih izhaja, da se pripravljajo državnim nameščencem novi udarci. Posl. Reisner je ostro ožigosal tudi način, kako se danes radikalska legitimacija od strani slovenskih ljudi zlorablja v korupcijonistične svrhe. Toda naši domači radikali naj se ne varajo: odločen slovenski demokrat uživa pri sami radikalski vladi še vedno več spoštovanja nego slovenački radikal, kateregа prepričanje obstoja v radikalski legitimaciji . . . (Živahno odobravanje). Korupcija in izključno partizanstvo je treba pomesti, da ozdravi naše parlamentarno in politično življenje.

ZAUPNICA POSL. REISNERJU.

Po izvajanjih poslanca Reisnerja sprejmi predsednik 4. točko II. resolucije, ki izreka poslancu Reisnerju popolno zaupanje. Zaupnica je bila izrečena ob velikanskem pritrjevanju.

Iz debate

Vsled kratko odmerjenega časa se je moral nadaljnjim govornikom odmeriti krajši čas.

Del. **Pelak iz Žirov** ugotavlja napredek demokratske ideje na deželi, posebno v lastnem okraju. V vznešenih besedah poziva navzoče k podvojenemu delu. Delegat Ravnik kot odposlanec demokratskega delavstva z Jesenic ob viharnem pozdravljanju izjavlja, da trezno misleče delavstvo obsoja izrabljanje strokovne organizacije v politične svrhe, kakor to počenjajo narodni socialisti na Jesenicah

Naroden delavec spoznava idejo pravega demokratizma, vključil se bo v okrilje demokratske stranke in zmagal pod njenim praporom.

Kot zadnji govornik povzame besedo

dr. Dinko Puc

posle vodeči podpredsednik. Ugotavlja, da je po lanski zmagi samo-radikalstva v Srbiji in klerikalizma v Sloveniji neizbežna politika negativizma rodila plemenski antagonizem med Srbi in Slovenci, kakor tega ni bilo pričakovati nikoli. Politika sovraštva, monopol današnjih vodilnih plemenskih politikov ne more voditi do ustaljenja in ozdravljenja razmer, marveč k izkoriščanju manjšine in v svojem zadnjem zaletu k razruševanju države. Mi pa, ki smo se borili za veliko enotno jugoslovensko domovino, ki smo jo branili doslej, jo bomo branili tudi vztrajneje še v bodočnosti in brez naše krvi je ne bo zrušil nikdo. Svoboda, enakost, bratstvo so v metežu plemenskih nasprotij odrešujoča gesla, ki vodijo JDS. k zmagi in Jugoslavijo k prerojenju. — (Splošno navdušeno pritrjevanje.)

Resolucije.

Rod referatov je bil s tem dopolnjen, nakar so bile prečitane resolucije, ki jih je pripravila sobotna predkonferenca delegatov k. o. Resolucije so bile sprejete z enodušnim odobravanjem.

Volitve načelstva in izvršilnega odbora

Poslednjo točko dnevnega reda so tvorile volitve novega predsedstva, načelstva in izvršilnega odbora. Prof. Seidl iz Novega mesta predlaga na čelo predsedstva moža, ki je vse svoje sile posvetil delu za blagor javnosti, ki je stal na čelu borilcev za jugoslovensko idejo že v bivši monarhiji, moža, ki se ni strašil trudu in preganjanja v težkih dneh našega robstva, moža polnega nesebičnosti, ki stoji v gonji neprestanih napadov in obrekovanja čist kot morda nihče med voditelji:

dr. Gregorja Žerjava.

Predlog prof. Seidla je zbor sprejel z gromovitim odobravanjem, nazdravljanjem, ki se dolgo ni poleglo. Po ovacijah, ki so dokazovale neomejeno zaupanje prvih naprednih delavcev v našem delu naroda, je dr. Žerjav sprejel izvolitev z zatrdilom, da bo kakor doslej tudi v bodoče posvetil svojo življenjsko nalogo delu za razmah demokratske ideje na slovenskih tleh. Nato je bila soglasno sprejeta sporazumno sestavljena lista, ki jo je določila predkonferenca delegatov.

Za posle vodečega podpredsednika je bil med živahnim odobravanjem soglasno izvoljen dr. Dinko Puc, istotako je zbor simpatično pozdravljal zopet, odnosno znova izvoljene podpredsednike, župana Pirca, obč. svet. Turka, ravnatelja Jelenca in posestnika Primožiča. Soglasno je bila odobrena tudi nadajlja lista načelstva in izvrševalnega odbora.

Zaključek zbora

Po soglasni odobritvi liste zaključi predsednik dr. Žerjav ob pol 2. zborovanje s pozivom na vse navzoče, da poneso v svoje kraje novih pobun in ognja k delu za jugoslovensko demokracijo. Spontano zaori iz gri zborovalcev himna «Hej Slovani», nakar se pred Narodnim domom formira povorka, ki se z dr. Žerjavom in ostalimi člani načelstva na čelu poda pred Zvezdo in tam razide.

Prijateljski sestanek v Kazini

V prostorih Zvezde, kjer so mnogi delegati obedovali, se je popoldne razvilo živo prijateljsko razpoloženje, menjavanje napitnic, nagovori in tolmačenja poedinih problemov so kot odmevi velikega dopoldanskega zborovanja dajali sestanku značaj izpopolnitve. Prvi je vsem prisotnim napil dr. Žerjav, se vnovič zahvalil za toliko hvalevredno udeležbo, ki daje moralni vpliv in pobudo. Podpredsednik Josip Turk je v zdravici, polni zdravega humorja in dovtipne satire na račun uskokov in zatrdilom nemajne zvestobe napil zaupnikom in prvoboritelju dr. Žerjavu, kar je izzvalo gromovito navdušenje. Zatem so govorili še del. Strnad iz Kranja, del. ravnatelj Jug, ki je kot predsednik ljubljanskih organizacij nazdravil trdnim naprednim koreninam z dežele, zahvaljujoč jim za vzor napredne enotnosti, nadalje del. notar Tavzes (Logatec), ki je kot zastopnik logaškega, po razmejitvi najbolj prizadetega obmejnega okraja, tolmačil poslancu Reisnerju težnje tamošnjega prebivalstva ter mu izrazil zaupanje za dosedanji in bodoči trud v prid prizadetim. Gosp. ravnatelj Jelenc je prekodr. Lipolda naročil bratske pozdrave štajerskim demokratom, čemur se je dr. Lipold odzval z zagotovilom vzajemnega dela. Govorili so še gg. Staré, Ravnik z Jesenic, poslanec Reisner, podpredsednik dr. Puc in inž. Rušić, nakar je predsednik dr. Žerjav s kratkim bodrilnim poslovilom zaključil prijetni sestanek. Poedini delegatje so se deloma pred zaključkom sestanka požurili na povratni vlak, mnogi pa so se kot zastopniki domačih kulturnih organizacij udeležili zborovanja Zveze kulturnih društev. Vsi so ponesli seboj iz Ljubljane oplodeno zavest svobode, bratstva, zvestobe za zvestobo.

Novo predsedstvo, načelstvo in izvršilni odbor JDS za ljubljansko oblast

I. PREDSEDSTVO.

Predsednik: dr. Gregor Žerjav, odvetnik.

Poslevodeči podpredsednik: dr. Dinko Puc, odvetnik.

Podpredsedniki: Ciril Pirc, župan v Kranju; Luka Jeleno, ravnatelj; Josip Turk, posestnik; Franc Primožič, kmetovalec in župan, Žiri - Nova vas.

Tajnik: Anton Jug, ravnatelj; namestnik: dr. Josip Klepec, odvetnik.

Zapisnikov: dr. Stane Rapé.

Blagajnik: Fran Marn, posestnik; namestnik: inž. Janko Mačkovšek.

Člani predsedstva: 1.) dr. Albert Kramer, direktor «Jutra»; Anton Likozar, nadučitelj; Ivan Mohorič, tajnik Trg. obrt. kom.; univ. prof. dr. Josip Plemelj; Josip Reisner, poslanec; Adolf Ribnikar, načelnik v p.; Ivan Zakotnik, župan, Zg. Šiška.

II. NAČELSTVO.

Člani načelstva v Ljubljani:

Sv. Jakob: dr. Ignacij Rutar, ravnatelj;

Krakovo - Trnovo: dr. Jože Bohinjec, I. Močnik, posestnik; **Dvorski:** dr. Josip Lavrenčič, odvetnik; Alojzij Potočnik, učitelj; **Kolizejski okraj:** profesor Josip Breznik, Rudolf Geyer, ključ. mojster; **Št. Peterski - kolodvorski:** Ivan Zupan, ravnatelj; Mirko Urbas, trgovec in posestnik; **Poljanski:** dr. Fran Tominšek, odvetnik, Ivan Pestotnik, živinozdravnik; **Vodmat:** Valentin Fortič, mag. urad., Simon Praprotnik, miz. mojster; **Sp. Šiška:** Nande Tušar, pekovski mojster, Alojzij Lombar, krojaški mojster.

Strokovni in stanovski zastopniki: dr. Pavle Avramovič, zdravnik; Stojan Bajič, cand. iur.; Alojzij Baša, post. nač., Zidani most; Jože Bekš, višji davčni upravitelj; Ivan Bricelj, pleskarski mojster; Martin Colarič, posestnik in major v p.; Engelbert Franchetti, brivski mojster; Fran Golob, tovarnar, Viš-Glince; Miroslav Gregorka, višji žel. revident; I. Jakopič, knjigovez; Fran Kavčič, gostilničar in pos.; Ivan Kersnik, načelnik kroj. zadruge; Josip Krušič, odb. invalid. udruženja; Evgen Lovšin, ravnatelj; Fran Modic, tovarnar; Josip Medved, veletrgovec; dr. Makso Pirc, odvetnik; Janko Tavzes, poštni uradnik; Rihard Tory, poslovodja; Valentin Urbančič, kov. mojster; Stanko Virant, glav. urednik «Jutra»; Janko Žagar, metteur.

Člani načelstva izven Ljubljane:

Ljubljanska okolica: Vič: Jeločnik, trgovec; **Zapuže:** Fran Šušteršič, gost. in pos.; **Vrhnika:** dr. Rafael Ipavec, živinozdravnik; **Dev. Marija v Polju:** Janko Kuhar, uradnik papirnice.

Črnomeljski okraj: Karel Müller, trgovec in pos., Črnomelj.

Kočevski okraj: dr. A. Schiffrer, zdravnik, Ribnica.

Kamniški okraj: dr. Rihard Karba, lekarnar in župan, Kamnik; dr. Ivo Potokar, odvetniški kandidat, Radomlje.

Litijski okraj: Ferdo Poljšak, uradnik, Trb. dr. Zagorje ob Savi; Alojzij Turk, trgovec Višnja gora.

Krški okraj: Josip Pfeifer, župan in pos., Krško.

Brežiški okraj: dr. Josip Zdolšek, župan, Brežice.

Laški okraj: Josip Goropevšek, gostilničar in posestnik, Trbovlje.

Radovljiški okraj: Leo Pibrove, učitelj Jesenice; Fran Jaklič, šolski vodja v p., Radovljica; Josip Ambrožič, tov. za gredlje, Ljubno.

Logaški okraj: Fran Tavzes, notar, Gor. Logatec; Fran Pavlovič, uradnik, Rakek.

Novomeški okraj: šol. sv. Ferdo Seidel, prof. v p., Novo mesto.

Kranjski okraj: Lončar Ivan, župan v Tržiču; dr. Fran Jerala, odvetnik, Škofja Loka.

III. IZVRŠILNI ODBOR.

Člani izvršilnega odbora JDS.:

LJUBLJANA: Vinko Janežič, poštni kontr.; Peter Šterk, trgovec; Joško Jereb; Janko Stupica, trgovec; Mirko Fegic, učitelj; Franc Poljšak, mag. uradnik; Josip Toni, mesar; Emil More, tovarnar; Franc Pišek, žel. v p.; Ivan Povšek, orož. str. v p.; Martin Brišnik, zasebni učitelj; Ignac Vehar, miz. moj.; Karol Kalin, pos.; Rudolf Mlakar, trgovec; Ivan Simončič, trgovec; Janko Grašič, žel. usl.; Anton Merlak, stavbeni polir; Fran Ks. Stare, slikar in posestnik.

RADOVLJIŠKI OKRAJ: Lovro Humer, rest., Jesenice; Janko Ravnik, delavec, Jesenice; Josip Pernuš, zal. piva, Lesce; Herman Tome, župan, Bled; Jakob Špicar, tajnik pos., Radovljica; Fran Arh, pos., Srednja vas 66; Mijo Grobotnek, trg. in pos., Boh. Bistrica; Niko Prestor, učitelj, Kranjska gora; Fran Vovk, pos., Podnart; Jože Gogala, pos., Nova vas pri Lescah; Fran Kovač, tovarnar, Zgoše-Begunje; Ivan Petrič, trgovec, Bled; Janko Baraga, nadučitelj, Kor. Bela.

KRANJSKI OKRAJ: Ric Mayr, tovarnar, Kranj; dr. Beno Sabothy, odvetnik, Kranj; Fran Sire, trg., Kranj; Janko Sajovic, trg., Kranj; Anton Markelj, sedlarski mojster, Tržič; Anton Jerman, tov. moj., Tržič; Ivan Mokorel, čev. moj., Bistrica pri Tržiču; Peter Kristan, pos., Zignanja vas pri Tržiču; Mihael Luznar, uradnik, Škofja Loka; Anton Cegnar, po. Žabnica; Humbert Calcari, lesni trgovec, Stara Loka; Josip Lapajne, nadučitelj, Cerklje pri Kranju; Franc Vidmar, pos., Železniki; Tomaž Kovačič, delavec, Stražišče; Anton Križnar, trgovec, Stražišče pri Kranju; Franc Gartner, pos., Češnjica p. Selce.

LJUBLJANSKA OKOLICA: Fran Kavčič, naduč. v p., Dev. M. v Polju; Josip Hromec, kov. mojster, Vevče; Alojzij Javornik, pos., Škofljica; Slavko Šubic, post. nač., Medvode; Ivan Matjan, pos., Vižmarje; Jakob Kolenc, pos.; Jernej Glavič, pos., Šujca-Dobrava; Anton Bohinc, lesni trgovec, Svetje; inž. Göderer, oskrbnik, Želimlje; dr. Franc Šabec, zdravnik, Vrhnika; Jože Tomaž, poštni čin., Zgornja Šiška 41; Anton Navik, trg. in pos., Štepanja vas; Anton Drašler, pos., Borovnica; Alojzij Berlič, pos., Zapuže; Mihael Zrimc, pos., Ig-Studenec; Janez Strubelj, pos., Grosuplje; Fran Čuk, učitelj, Kopanj p. Grosuplje; Andrej Leben, pos., Babna gorica p. Polhov Gradec; Franc Bevdek, pos., Slivnica p. Grosuplje.

LOGAŠKI OKRAJ: Ivan Rihar, pos., Zg. Logatec; Anton de Gleria, trg. in pos., Dol. Logatec; Slavko Smole, pos., Dol. Logatec; Valentin Doljak, učitelj, Hotederšica; Josip Kastelic, kovač, Cirknica; Jaka Ogrinc, gost. in trg., Grahovo; Ivan Benčina, pos., Stari trg; Ivan Zajc, čevljar, Dobračeva vas p. Žiri; Vinko Demšar, mesar in gost., Stara vas p. Žiri; Ivan Marinko, pos., Kalce; Rudolf Schoss, podur., Unec-Rakek; Franc Kiauta, gost. in pos., Dol. Planina; Franc Homovec, gost., Cirknica; Ivan Šušteršič, nadučitelj, Cirknica.

KOČEVSKI OKRAJ: Dr. Vilko Mavrer, notar, Kočevje; Fran Merlak, ravnatelj zavoda za slepe, Kočevje; dr. Josip Luznar, zdravnik, Kočevje; Filip Peterlin, trg., Ribnica; Ivan Burger, trg., Ribnica; Ivan Arko, pos., Ribnica; Franc Hönigmann, Dol, vas pri Ribnici; Josip Oberstar, tov. in pos., Sodražica; Evgen Ivanc, trg., Sodražica; Fran Fajdiga, pos., Sodražica; Ivan Rus, st. tovarnar, Loški potok; Ferdo Wigele, nadučitelj, Loški potok.

NOVOMEŠKI OKRAJ: Ljudevit Kalčič, upr. bolnice, Novo mesto; Edmund Kastelic, trg., Novo mesto; Karl Bleiweis, notar, Novo mesto; Amand Škerlj, ravnatelj, Novo mesto; Jože Matko pos., Gotna vas pri Novem mestu; Karl Rozman, pos., Novo mesto; Anton Carli, notar, Žužemperk; Dragotin Gregore, nadučitelj, Toplice pri Novem mestu; Rudolf Falcskini, pos., Straža pri Novem mestu.

BREŽIŠKI OKRAJ: Dr. Ljudevit Štiker, odvetnik, Brežice; Josip Boecio, trg., Brežice; Josip Holy, brivski mojster, Brežice; Fran Ušlakar, notar, Sevnica; Maksim Šribar, živinozdravnik, Sevnica; Blaž Jeriček, trgovec, Rajhenburg; Bogdan Zobenica, žel. ur., Rajhenburg.

LAŠKI OKRAJ: Anton Gnus, šol. ravnatelj, Dol. p. Hrastnika; dr. Fran Roš, župan, Laško; Miloš Roš, učitelj, Hrastnik; Robert Plavšak, učitelj, Trbovlje; Alojzij Stravs, paznik, Trbovlje; Fran Osolin, trg., Laško; Rudolf Mejak, post. nač., Rimske Toplice; Avgust Drukar, notar, Laško; Franc Guček, ključavničar, Trbovlje; Avgust Dolinšek, pos. in gost., Dol; Fran Feštajn, rud. podur., Trbovlje-Vode; Jurij Ferenc, stavbeni mojster, Trbovlje.

ČRNOMELJSKI OKRAJ: Franjo Krisper, notar, Črnomelj; Anton Sever, trg., Semič; Konrad Barle, nadučitelj; Franc Vinkšelj, trg., Gradac; Albin Kocjan, pos., Dragatuš; Julij Mazele, trg., Gradac; Fran Lovšin nadučitelj, Vinica.

LITIJSKI OKRAJ: Ognjeslav Fincinger, kov. mojster, Šmartno pri Litiji; Mihe Debeljak, nadučitelj, Šmartno pri Litiji; Franc Kolbe, poštar, Litija; Ignac Fabjan, krojač, Višnja gora; Fran Hace, trg in pos., Stična-Št. Vid; Karl Korbar, gost. in pos., Zagorje ob Savi; Janko Levstik, nadučitelj, Zagorje ob Savi; Ivan Prosenc, rud. podur., Loke pri Zagorju; Franc Mo'ar, pos., Kresnice pri Litiji; Anton Tomelj, sedlarski moj., Izlake pri Zagorju.

KRŠKI OKRJ: Ivan Pungerčič, pos., Bučka; dr. Tomo Romih, ravnatelj v p., Krško; Franc Rendla, davč. nadupr., Krško; R. Engelsberger, trg. in pos., Krško; Ivan Benedičič, nadučitelj, Mirna; dr. Albin Češark, zasebni uradnik, umlim dr. Albin Češark, zdravnik, Mokronog; Franc Anders, zasebni uradnik, St, Janž; Jože Činkole, pos., Dobruška vas pri Škocijanu; Martin Nečimer, pos., Raka; Franc Lukek, čevljarski mojster, Št. Rupert; Nace Krhin, pos. in gost., Mihovca, Št. Jernej; Ivo Pečnik, nadučitelj, Sviborno; Pavel Zupet, pos., Škocijan pri Mokronogu; Ivan Kovačič, mlinar, Krška vas.

KAMNIŠKI OKRAJ: Franc Homer, zidarski mojster, Kamnik; Jože Mesec, kanclist, Kamnik; Anton Skok, župan in pos., Domžale; Andrej Slokar, trgovec, Domžale; Ivan Kuhar, pos. in župan, Dob; Ivan Matičič, trgovec in posestnik, Dob; F. Arbi, pečar, Lukovica; Anton Grmek, nadučitelj, Krašnja; Franc Benkovič, pos., Blagovica; Janko Toman, nadučitelj in pos., Moravče; Valentin Gregorc, pos. in gost., Mengeš; Pavel Potokar, trg., Radomlje; F. Jerman, kovač, Šamrca; Franc Paučur, pos. in gostilničar, Šmartno v Tuhinju.

Resolucije zbora zaupnikov

I. PROTEST Z OZIROM NA ŠPORAZUM Z ITALIJO.

Zbor zaupnikov JDS. obsoja, da je vlada sklenila sporazum z Italijo, ne da bi predhodno zaslišala mnenje Narodne skupščine. Obžaluje posebno, da vlada v tem sporazumu ni izposlovala našim neodrečenim rojakom zagotovila, da prenehа barbarska raznarodovalna politika v Julijski Benečiji, zlasti popolna brezpravnost našega jezika v uradih in šolah.

Zahteva, da se izgradijo na lastnih tleh za našo prekomorsko trgovino potrebne pristaniške naprave pri Sušaku. Slovenija naj se pa, kakor je bilo prilikom podpisa nesrečne rapallske pogodbe slovesno zagotovljeno, zveže z direktno železnico z morjem. Tačas pa naj se Sloveniji s primerno prometno, zlasti pa tarifno politiko omogoči, da bo imela s Sušakom naglo in konkurenčne zveze.

Protestira proti temu, da se v trgovski pogodbi z Italijo namerava dovoliti tej državi ekonomsko ekspanzijo v naše kraje. Zlasti odločno ugovarjamo, da bi se smeli italijanski prekupci svobodno gibati v naših krajih, kjer ubijajo domačo legalno in davkoplačujočo trgovino.

II. ORGANIZACIJSKA IN POLITIČNA RESOLUCIJA.

Zbor zaupnikov JDS. premotrivši politično situacijo v Sloveniji

1.) poudarja, da se more krepka politična organizacija naprednih Slovencev ustvariti le na jugoslovensko-nacijonalnih, svobodomiselnih in socijalnih načelih programa JDS., da se na njem združijo vsi sloji v harmonično delo, ki naj prevede slovenski del naroda v Jugoslovenstvo nekvarno že pridobljenim njegovim kulturnim in gospodarskim uspehom, da se v njem in z njim krepko razvije.

V radikalsko strujo ne moremo imeti nikakršnega poverenja, ker ne sloni na načelih, ampak samo na stremljenju po moči. Zlasti pa ker odklanja naše jugoslovensko mišljenje, brez kojega je narodno edinstvo prazna fraza. Dasi v polni meri cenimo historične zasluge Srbstva v državi in priznavamo, da je v moralni njegovi moči in državni zavesti najkrepkejši steber Jugoslavije, vendar s polnim prepričanjem odklanjamo velesrbsko koncepcijo naše države. Le če se nacijonalna zavest Srbov, Hrvatov in Slovencev razvije v Jugoslovenstvo, če bomo vsi za narodno edinstvo ne samo v besedah, ampak tudi v dejanju, v žrtvah, v državnih ugodnostih in bremenih, skratka prožeti duha enakovrednosti vseh plemen v vsem javnem življenju, potem bo izginil separatistični strah pred narodnim edinstvom, ki ne bo več prazna beseda, ampak efektivno dejstvo v vseh pojavih zunanje in notranje politike.

Za te naše ideje smo našli odziv samo v Demokratski stranki Jugoslavije, koje predsedstvu s tem pošiljamo svoj pozdrav.

2.) S svojim programom o širokih samoupravah in dekoncentracijo je Demokratski klub po vsem pogodil želje slovenske demokracije. Ogromna škoda za ves narod je, da se v Ustavi predvidene samouprave niso še provedle. Demokratski klub naj program dekoncentracije izdela v vseh podrobnostih. Tak program bo atrakcija in vzgled drugim.

3.) Zbor zaupnikov JDS, smatra, da je JDS v Sloveniji jedro, krog katerega se morejo vsi nacijonalci in napredni elementi brez razlike stanu politično organizirati. Zato jih zbor zaupnikov vabi naj v interesu skupnega odpora zoper klerikalizem z zaupanjem pristopijo v JDS.

4.) Zbor zaupnikov izreka zaupanje in zahvalo staremu načelstvu, zlasti njega predsedniku dr. Žerjavu in mu daje absolutorij s pohvalo za vztrajno delo. Istotako izreka zaupanje poslancu Reisnerju in ga prosi, naj izvršuje svoj mandat v korist gospodarskih interesov Slovenije in uradniškemu stanu. Novemu načelstvu pa daje naročilo in pooblastilo da vstrajno dela na skupnem nastopu vseh naprednih struj v Sloveniji.

III. CERKVENOPOLITIČNA RESOLUCIJA.

Z ozirom na potrebno izgradnjo zakonodavstva v zmislu čl. 12. Ustave in bližnja pogajanja za konkordat s Sveto stolico zbor zaupnikov:

1.) zahteva, da se osigura popolna ravnopravnost našega jezika v cerkvi z uvedbo bogoslužja v narodnem jeziku;

2.) da se Sv. Stolica opozori, da njena raznarodovalna politika v Julijski Benečiji vzbuja nevarnost za verski mir;

3.) da se v cerkvenopolitičnem zakonodavstvu zajamči verska svoboda in mir. Uprava cerkvenim potrebam služečih zakladov, imetij in dohodkov naj se izroči po demokratičnih načelih voljenim zastopnikom prizadetih vernikov.

IV. GOSPODARSKA RESOLUCIJA.

Zbor zaupnikov JDS.

1.) usvaja v polni meri gospodarski program, ki so ga trgovske in obrtniške komore postavile na svojem kongresu 27. januarja t. l. v Zagrebu. Zlasti poudarja zahtevo ustanovitve Privrednega Saveta v zmislu čl. 44. Ustave;

2.) zahteva, da se nemudoma Narodni skupščini predloži zakon o popolnem izenačenju direktnih davkov.

3.) Dokler se ta zakon ne provede, naj se

a) odpravi 30% linearno povišanje direktnih davkov, ki samo potencira postoječe neenakosti in je posebno pri hišnem davku v Sloveniji za prizadete naravnost uničujoče breme;

b) naj se direktni davki kontingentirajo po davčnih pokrajinah, da se s tem izloči občutek neenakomernih obremenitev, ki je najhujši protivnik državne zavesti.

4.) Samoupravam naj se zagotovi financijelna samostojnost s tem, da se jim dodele realni davki, do izenačenja davčnih sistemov pa zlasti one davke, ki postoje le v dotičnih pokrajinah, t. j. v Sloveniji dohodarina in posebne trošarine na žganje in vino.

5.) Eksistenčni minimum pri dohodarini naj se zviša na 15.000 Din.

6.) Zakon o taksah je povsem nestrokovnjaško izdelan in je nujno potreben pregleda po strokovnjaški komisiji, ki naj iz njega popravi očividne pogreške in pa pretiranosti, ki bodo pač ubile promet, a državi ne bodo nesle nič.

7.) Kuluk naj se popolnoma odpravi.

8.) Kot najbolj uspešno sredstvo proti draginji se priporoča, da država vsem produktivnim slojem omogoči delo z dodelitvijo čim cenejšega kredita. Misel, da se osnujejo z drž. pomočjo zavodi ze kredit obrtnikom in kmetom, pozdravljamo. Samo zahtevamo, da se organizacija provede tako, da bo kredit izdaten, uprava pa okretna in nepristranska in da bodo naše oblasti, ki so gospodarsko močno razvite, temu primerno uvaževane. Narodna banka naj deluje povsod na pocenitev kreditov.

9.) Da se regulira dotok tujega kapitala, ne da bi pri tem trpela naša gospodarska neodvisnost, naj vlada poleg zakonov za pospeševanje industrije in obrti predloži zakonske določbe o varstvu nacijonalne posesti.

V. RESOLUCIJA O LIKVIDACIJI IZREDNIH VOJNIH IN POVOJNIH MER.

Ker se gospodarske razmere pomalem ustaljujejo, zahteva zaupniški zbor JDS., da vlada likvidira razne vsled vojnih in povojnih težav nastale probleme:

1.) Predvsem zahtevamo, da se reši invalidsko vprašanje v zmislu zakonskega načrta, ki ga je 1. decembra 1922. predložil Narodni skupščini tedanji minister za soc. politiko dr. Žerjav.

2.) Vprašanje agrarne reforme se ne more več dalj zavlačevati, ker negotovo stanje ogromno škoduje, ampak se more rešiti v zmislu določb Ustave.

3.) Država naj končno reši vprašanje vojnih posojil, kjer se mora na vsak način ozirati na nedolžno prizadete zavode, ustanove in mladoletnike. Po mirovni pogodbi prevzeti dolgovi a. o. monarhije se morajo redno priznati z izplačilom zaostalih anuitet.

4.) Onim, ki so oškodovani vsled različnosti konverzije kronskih terjatev in zadržanja pologov v inozemstvu, v kolikor se ni dosegla njih zaščita v mednarodnih pogodbah, gre primerna odškodnina.

5.) Vlada naj skliče komisijo gospodarskih strokovnjakov, da izdelajo zakonski načrt za likvidacijo vseh vojnih in povojnih izrednih odredb in predlagajo za prehod potrebne akcije države in drugih činiteljev.

6.) Potrebna je tudi likvidacija vojnih škod, rekvizicij in dajatev v prečanskih krajih. Pri tem naj se v polni meri upošteva tudi one naše državljane, ki so utrpeli vojno škodo na ozemlju današnje Italije. V svrho zadovoljive rešitve tega vprašanja, naj naša vlada to zadevo spravi na razgovor ob priliki trgovskih pogajanj s kralj. Italijo. Želimo, da se vojne škode v starih granicah poravnajo, a v interesu uravnoteženja budžeta, ki mora biti sposoben, da nase vzame regulacijo prejemkov državnih uslužbencev, kakor tudi, da se odpravi državni ideji tako opasen občutek, da ena pokrajina nosi preveč bremena za drugo, je, da se likvidacija celokupne vojne škode v starih granicah izvrši posebnim računom in enkrat za vselej pokrije izrednim potom.

VI. RESOLUCIJA V KORIST JAVNIH NAMEŠČENCEV.

Zbor zaupnikov

1.) izreka svoje nezadovoljstvo, da se je po koalicijski vladi izdelani zakon o civilnih činovnikih in ostalih državnih nameščencih po radikalski vladi skvarili v bistvenih točkah. Zahteva revizijo tega zakona in njemu sledeče razvrstitvene naredbe ter čimprejšnjo vzprejetje modernih pragmatik za ostale panoge državnih nameščencev, zlasti tudi za železničarje;

2.) zahteva, da se v imenovanem zakonu uvedene temeljne plače s pritiklinami nemudoma izplačajo računši od 1. oktobra 1923., kakor veleva njegov člen 249. Obenem zahteva, da se odpravi neenako postopanje z upokojenci in se jim priznajo enake temeljne pokojnine v vsej državi, draginjske doklade pa, da se izenačijo z aktivnimi;

3.) zahteva, da vlada, uvažujé, ko je naša valuta že dalj časa ustaljena, izda novo uredbo o draginjskih dokladah, ki bo stavila javno nameščenstvo glede notranje izdatnosti prejemkov na predvojno stanje. Smatra, da so sedaj uvedeni davki in davščine ob pravilnem, enakomernem izterjevanju v vsej državi, tudi če se odpravijo najnovejše pretiranosti, zlasti ako se uvede pošteno gospodarstvo in štednja, zadostni, da se pokrijejo za to regulacijo potrebne

svote. Pripravljeni pa smo zagovarjati vsako res le za ta namen sklenjeno pravično na vse dele države razdeljeno breme, ki bi spravilo z dnevnega reda sramotno bedo javnih nameščencev;

4.) glede redukcij protestiramo proti strankarstvu, s katerim se jih izvaja, in proti ukinjenju produktivnih in koristnih naprav in zavodov, zlasti za pospeševanje našega gospodarstva. Naj bi se takoj sprovedlo samouprave, kjer bi se moglo velik del nedolžno uničenih eksistenc zaposliti;

5.) zahteva, da demokratska stranka ob vsaki novi politični kombinaciji stavi za predpogoj ureditev gmotnega problema javnih nameščencev.

VII. RESOLUCIJA ZOPER ZLORABO JAVNE OBLASTI V STRANKARSKE ALI KORUPTNE SVRHE.

Žalostni pojavi korupcije v državni upravi kategorično zahtevajo, da se obenem z regulacijo prejemkov javnih nameščencev s posebnim zakonom proti korupciji zaostrijo pogoji dejanskega stanu zločina zlorabe javne oblasti, podkupovanja in sprejemanja poklonov od strani javnih funkcijonarjev in uvedejo najtežje kazni. Tozadevna obsodba po rednih sodnijah naj se vrši tudi na zasebno obtožbo.

V izvrševanje načela v čl. 107. Ustave naj se predloži zakon, po kojem se na javno in zasebno obtožbo s strogimi zapornimi kaznimi kaznuje po sodniji vsaka zlouporaba oblasti javnih državnih in samoupravnih nameščencev v partijske svrhe kakor tudi vplivanje starešin na podrejene uslužbene.

Istotako naj se predlože zakoni, s katerimi se ustanove pogoji in predpiše postopek za odškodninsko odgovornost države in javnih teles in njihovih nameščencev za vsako nezakonito postopanje v zmislu čl. 18. Ustave.

S tem zakonom naj se odredi tudi dejanski stan in stroga kazen za zlorabo vere v zmislu čl. 12. Ustave.

VIII. SOCIJALNO-POLITIČNA RESOLUCIJA.

Zbor zaupnikov JDS.

1.) ugovarja razpustu ministrstva za socijalno politiko, oziroma v skrajnem slučaju naj se kot celota združi z ministrstvom za narodno zdravje;

2.) zahteva, da vlada in dotične avtonomne uprave energično pritisnejo na čim največjo štednjo in zmanjšanje režij v socijalno-zavarovalnih zavodih, posebno v «Središnjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu» in «Pokojninskem zavodu v Ljubljani», in predloži na podlagi dosečenih izkušenj potrebno novelo socijalno-zavarovalnih zakonov.

3.) protestira odločno proti temu, da hoče vlada vendar enkrat začete štedilne odredbe ljubljanskega in zagrebškega ravnateljstva zavarovalnega zavoda iz strankarske mržnje preprečiti in z razpustom ravnateljstva odvzeti še poslednji ostanek kontrole interesiranih krogov. Zahteva, da se nemudoma razpišejo volitve ravnateljstev središnjega in okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

IX. RESOLUCIJA O KMETIJSKI DRUŽBI.

Zbor zaupnikov JDS protestira proti mešanju vlade v samoupravo «Kmetijske družbe», ki jo skuša umetno spraviti v klerikalne roke. Zahtevamo, da se brez odloga skliče občni zbor «Kmetijske družbe».

Poročilo tajništva JDS na zboru zaupnikov

Na predsestanku delegatov JDS. za ljubljansko oblast v soboto je glavni strankin tajnik dr. Rapé podal nastopno podrobno poročilo organizacijskega dela:

Ako pristopimo k preglednemu poročilu o delovanju demokratske stranke v ljubljanski oblasti za poslovno dobo od 7. julija 1922. dalje, potem moramo najprej omenjati vse odseke, ki skupno ustvarjajo harmonično zaokroženo celoto in tvorijo celokupno delovanje našega tajništva.

Organizatorni odsek

smatram za os, okoli koje se suče vse delovanje ostalih odsekov, zato ga omenjam najprej. Na podlagi zadnjega izida volitev v marcu si je odsek stavil program dela, ki naj obstoja predvsem v sistematičnem udejstvovanju po deželi. — Ako omenjam tehnično plat, je navesti suhoparne številke o korespondenci, ki pa sme zase vendar jasno pričajo o našem delu. Skupno je bilo sprejetih in odposlanih 17.312 dopisov. V veliki meri spadajo med odposlane dopise pozivi in navodila k organizaciji ter rešitve intervencij. Uspeh intenzivnega dela centrale se kaže v naraščajočem zanimanju podeželskih krajevnih organizacij, ki so postale pravo jedro demokratske stranke. Duh tavanja in iskanja, ki je moril in držal latentne sile naprednjakov po deželi vsa leta po vojni, razen morda par hipov za časa preobrata, izginja in pušča rodovitna tla treznemu delu. Odsek si je stavil za glavno nalogo doseči osnovanje organizacij po vseh občinah in če le mogoče tudi po vseh posameznih mestih, trgih in vaseh, da zamore na podlagi organizacij vsak čas spoznavati potrebo, ki jo čuti ljudstvo in se na to z vsemi silami potegovati za ugodno rešitev upravičenih zahtev posameznih stanov.

V svojem delu je odsek napredoval sicer počasi, vendar mu je uspelo osnovati 81 poslujočih K. o. in 72 poverjeništev, ki ne obstojajo predvsem v tem, da bi zahtevale le požrtvovalnosti pristašev, ampak nudijo članstvu osobite koristi in jim gredo v vseh težavah na roko.

Kmetijski odsek.

Da zamore uspešno sodelovati pri proučavanju in pri izvajanju gospodarskih teženj, se je osnoval poseben odsek z nazivom «Kmetijski odsek», ki obstoja iz strokovnjakov, kojih naloga je, vse potrebe in upravičene težnje kmetskega stanu strokovnjaško preštudirati in njih izvršitev na kompetentnih mestih potom demokratske stranke podpirati. Odsek je baš v konstituiranju in bo v dogledneem času že aktivno stopil v ospredje ter brez dvoma mnogo doprinesel do konsolidacije razmer med naprednjaki.

Strokovni delavski odsek «Unija».

Tudi delavstvo ima v našem tajništvu svoj strokovni odsek «Unijo», ki s svoje strani zasleduje gospodarske in kulturne potrebe delavstva in skuša s treznim delom rešiti čim ugodneje najtežje sodobne delavske probleme. Odsek je reorganiziran in bo svoje delo razširil po vseh industrijskih krajih z naslonom na naše že obstoječe K. o. Kot njen strokovni del bo samostojno razmotrival in predlagal rešitve za lokalne potrebe delavstva, obenem pa tudi skrbel za moderno demokratično duhovno orijentacijo našega delavstva.

Pravovarstveni odsek.

Obrtništvo si oživlja pod našim okrajem svoje «Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani», da v njem skupno premotri položaj in si ustvari podlago za razmah. Istočasno rešuje tudi vprašanje strokovne naobrazbe svojega naraščaja, kar vrši v idejni smeri demokratizma, ki edini nudi tudi temu stanu trden temelj zdravega razvoja.

Odsek privatnih nameščencev.

Privatni nameščenci imajo v našem tajništvu samostojen strokovni odsek, ki ga vodi poseben tajnik.

Provovarstveni odsek.

Vsi ti odseki pa se poslužujejo «Pravovarstvenega oddelka», ki ima nalogo, da pomaga članom, ki so prišli radi strankarske pripadnosti v neprilike in pa, da našim prijateljem nudi pomoč pri sestavi prošenj, pritožb in končno, da zanje na pristojnih mestih intervenira v kolikor je uspeh rešitve zavisen od sličnega nastopanja.

Da točno orišem njegovo delovanje naj navedem ekshibitno številko vlog v dobi njegovega poslovanja, t. j. od 25. aprila 1923. dalje: 112. Pri tem niso všteti dopisi za informacijo in odgovore.

Politično delo stranke.

Čisto politično delo je stranka vršila s prirejanjem sestankov, obednih zborov k. o. in javnih shodov, ki smo jih priredili v vsej poslovni dobi 536, ne všteši sej ljubljanskega načelsva, ki jih je bilo troje. O najvažnejših odločitvah je poročalo strankino časopisje, vsled česar podrobnosti na tem mestu izpuščam.

Poleg dovolj znanih volilnih bojev decembra meseca 1922. in pa marca 1923. je stranka po svojem tajništvu vršila podrobno notranje delo, čigar sadovi so se pokazali v zadnjem času pri občinskih volitvah na Notranjskem. V tem času se je pokazala tudi jasna tendenca po združitvi vseh naprednjakov v skupni fronti. Ljudstvo se zgrinja okoli delavnih in aktivnih poedincev, tako, da moremo danes ob obračunu svojega dela z mirno vestjo trditi, da so od vsega dejanja in nehanja naši pristaši na deželi. Da pridobimo v boju našim zaslužnim starejšim podeželskim voditeljem naraščaja, smo priredili do danes tri politične šole, kojih uspeh ste imeli baš vi deželani priliko najbolj občutiti.

Pri prvi smo zbrali mladeniče, ki imajo veselje za politično udejstvovanje in to iz vse ljubljanske oblasti. Pridružili so se tudi nekateri prijatelji iz mariborske oblasti. Skupno je redno posečalo prednavanja od 9. do 13. novembra 1923. 62 gojencev.

Da omogočimo podrobno delo in v potanjkostih spoznamo gojence, smo za drugo šolo, ki se je vršila od 2. do 6. januarja 1924. izbrali manjši delokrog, t. j. ljubljansko okolico in kamniški okraj. — Redno je posečalo naša predavanja 16 tovarišev.

Za mesto Ljubljano se je vršil tretji tečaj in to od 7. januarja do 1. februarja 1924. trikrat tedensko v večernih urah od 8. do pol 10. ure zvečer. Povprečna udeležba je znašala 22.

Četrti tečaj se vrši o Veliki noči, nakar že sedaj opozarjam delegate posameznih K. o. in poverjeništev.

Posebno pozornost smo dalje posvečali tudi inteligenčnemu naraščaju, zlasti akademski omladini.

Prosvetno delo JDS.

Poleg vseh navedenih panog, ki jim je tajništvo posvečalo svojo brigo, pa je tajništvo vršilo tudi prosvetno delo in to s predavanji iz najrazličnejših strok in pa s poljudnim prikazovanjem modernih problemov, ki zanimajo širšo javnost. «Zveza kulturnih društev» nam je nudila svojo pomoč s tem, da je preskrbovala predavatelje, ki so prednašali pred najširšim forumom svoje izsledke in izkustva. Skupno smo priredili 45 predavanj, od tega največ o temah, ki tičejo gospodarstvo, nato pa pripadajo po vrsti moderna vprašanja in naziranja.

Skrbeli smo za strokovno izvežbanje naraščaja za posamezne stanove in v to svrho priredili knjigovodski tečaj, ki se baš v tem času vrši na Bledu.

Sodelovali smo sporazumno z društvom za zgradbo društvenih domov in pomagali ustvariti v mnogih krajih krov naprednemu kulturnemu delu. Nad 16 domov je v tej dobi dovršenih, da lahko kljubujejo najbesnejšim napadom.

Vse zgornje delo nam je omogočilo neprestan stik z ljudstvom po deželi, obenem nam je pa bilo trdna opora pri razširjenju ljudske prosvitljenosti in z njo dana podlaga pravnemu demokratizmu.

Da omogočimo tudi v nadalje podrobno delo in da vse započeto še poglobimo, smo razdelili ljubljansko oblast v posamezna okrožja, v kojih so prevzeli delo okrožni tajniki. Do sedaj imamo ustanovljena tajništva v kamniškem, logaškem, ljubljanskem in radovljiškem okraju. Nadaljnja okrožna tajništva so predvidena za novomeški, krško-brežiški, kočevski in črnomeljski okraj.

Program našega preteklega dela je bil izražen v stremljenju zainteresirati najširše plasti za udejstvovanje v političnih in naprednih kulturnih društvih. Svoj cilj smo skušali doseči s tem, da smo članstvu nudili polog dolžnosti, ki so jim pripadle v hipu njihovega pristopa k organizaciji, tudi pravice in ne najzadnje koristi, ki izhajajo iz smotrenega dela in točne informiranosti. Naše krajevne organizacije in poverjeništva kakor tudi centrala so središče, iz kojega prihajajo nasveti, v kojem se delajo najrazličnejše prošnje in ki prirejajo strokovne tečaje predavanja itd.

Naš

program za bodočnost

obstoja v poglobitvi dosedanjega dela, v posameznih odsekih našega tajništva in to na vseh področjih. Neprestani stiki z deželo, podrobna poročila iz posameznih krajev, koje preskrbeti je dolžnost naših k. o., odnosno poverjeništev, bodo omogočili izboljšanje položaja v vseh ozirih, ustvarili bodo pa tudi silo, ki bo verno služila naši veliki domovini. S tem bo otvorjena najuspešnejša borba proti razkrajalnemu delu klerikalizma in ostalih razdiralcev.

Bodočnost nam bo prinesla trde boje in ni izključeno, da bomo v najkrajšem času preizkušali svoje pomlajene sile v volilni borbi. Disciplinirano in požrtvovalnost ter skupen nastop vseh naprednjakov nas bo vodila do zmage.

Politične beležke

+ Kdo hoče vse bojkotirati demokrate? Poročali smo že, da je družbica, ki si nadevlje ime načelstva NNS, sklenila bojkotirati demokratsko stranko. Stvar ni nevarna, a treba bo, da se bojkotu odzovemu prav odločno. Bojkotirati nas hoče zaspani g. Ravnihar predsednik «Jugoslov. Matice». Tudi tajnik CM. družbe g. Škulj ne mara več občevati z demokrati. Bojkotira demokrate industrijec in predsednik Ljubljanskega sejma g. *Ivan Bonač* in pa pogrebni direktor g. Danijel *Šaplja*. Odvetnika dr. Ravnihar in Hacin istotako krčevito bojkotirata demokrate. Najbolj pa je za bojkot vnet predsednik «Trgovske banke» veletržec g. V. *Meden*. Ves je goreč za radikalijo, ki je trgovstvu tako darežljiva prijateljica. Zato ji je zadnjič na nepojasnjen način poslala Trgovska banka 90.000 Din.

+ Murska Straža contra mariborska «Straža». Po svoji katoliški navadi je mariborska «Straža» polila z gnojem urednika «Murske Straže», ki je klerikalcem povedal nekaj bridkih. Zdaj g. Bende poziva «anonimnega tintomaza, ki se je po zajčje skril za grm odgovornega urednika in za poslansko imuniteto, da se podpiše in da bom vedel, s kakšno kreaturo imam posla.» G. Bende bo čakal zaman. Ostane pa lahko pomirjen: Straža je list ordinarnih lopovov, ki pod duhovsko suknjo in poslansko imuniteto poskušajo krasti čast bližnjemu, a je nikomur več ukrasti ne morejo.

+ Kako pa to? G. Puccij je kot član «Zemljoradniškega kluba» med obtožitelji radikalskega bivšega ministra pravde dr. Laze Markovića. V Ljubljani pa sedi skupaj z istimi radikali, ki se imajo predvsem dobrohotni roki g. L. Markoviću zahvaliti, da izhaja glasilo NSS, SKS in NRS kot dnevnik. Kdo to politiko razume? Ali naj kdo take ljudi še vzame za resne? — «Narodni dnevnik» radi «Kmetijske družbe» psuje klerikalce. A proti radikalom nima žal besede. In vendar so ti glavni krivci!

+ Novo načelstvo JDS bo imelo v kratkem sejo, kjer bo določilo delovni program za leto 1924. Ob enem se bodo konstituirali odseki, med njimi kmetijski strokovni odsek, ki bo pod vodstvom posebnega odbora kmetovalcev in strokovnjakov organiziral kmetijska predavanja, vodil ustanovno delo za kmetijska gospodarska društva in zadruge in bo imel v evidenci vse zahteve kmečkega stanu.

+ Težkoče pri izvajanju uradniškega zakona. V nedeljo se je v Beogradu vršila zanimiva ministrska seja, ki ji je predsedoval g. Marko Trifković, kot Pašićev namestnik; poleg Pašića pa so manjkali še ministri Trifunović in Janjić, ki sta se nahajala v Zagrebu, nadalje dr. Srškić, Voja Vukičević, Kosta Miletić in še finančni minister dr. Stojadinović, ki se je dal oprostiti radi bolezni. Šlo je za perečo točko: o uradniškem vprašanju! V glavnem so navzoči ministri razpravljali o referatih notranjega ministra, ministra pravde ter prosvetnega ministra glede uradniškega zakona, ki naj bi bil sprejet že ta mesec. Toda pojavljajo se težkoče, ker razvrstitev uradništva, kakor jo predvideva zakon, še ni izvršena. Ravno tako se kažejo zapreke v finančnem oziru. Ministri so pretresali načine, kako bi se uradniško vprašanje odpravilo z dnevnega reda. Govori se, da naj bi uradništvo še tekom t. m. prejelo plače po novem zakonu in da je minister pravde dr. Perić celo zagrozil z ostavko, ako bodo gg. kolege še nadalje kazali toliko malobrižnosti za najbolj perečo vprašanje državne eksistence.

Nov lep usp h demokratske misli na deželi

Klerikalni poraz v Hotederšici nad Logatcem.

V Hotederšici so se vršile v nedeljo, 3. t. m., občinske volitve. Vloženi sta bili dve listi: klerikalna in lista napredlnega gospodarskega bloka. — Preko 20 let je bilo županstvo v klerikalnih rokah. Tudi za pretečeno nedeljo so klerikalci upali da bodo občino še obdržali. Poklicali so na praznik v soboto poslanca Stanovnika, da je držal klerikalni shod. Župnik je seveda oznanil shod s prižnice. Glavno poslušalstvo so pa tvorile ženske, ki pri volitvah niso mogle odločati. Gospod Stanovnik je rekel (česar mu seveda nihče ni verjel), da sploh ni vedel, da bodo v Hotederšici občinske volitve, in da je prišel naravnost iz Zagreba v Hotederšico. Zagovarjal je dosedanjega župana, nosilca klerikalne liste, in pripovedoval nekaj o «tigrih», nakar so se mu ljudje smejali. Proti večeru jo je pobrisal domov.

Volilnih upravičencev je bilo 176. Od teh je umrlo, bilo pri vojakih ali drugače odsotnih 16. Volitve se je udeležilo izmed ostalih 160 volilnih upravičencev 142 (88 odst.). Napredna lista je dobila 89 glasov, klerikalna pa le 53 glasov. Naprednjaki so pridobili od volitev v skupščino nad 60 odst., klerikalci pa so izgubili 23 glasov. Izmed 9 občinskih odbornikov je torej naprednih izvojenih 6 (in trije namestniki), klerikalci pa imajo le tri odbornike (in enega namestnika). Nosilec napredne liste je bil g. Ivan Albrecht, nosilec klerikalne liste pa dosedanji župan g. Ivan Petkovšek p. d. Habjan.

Občani so pokazali, da ne marajo imeti več občine v klerikalnih rokah, ker so tekom 20 letnega klerikalnega gospodarstva v občini spoznali, kakšno je. Padla je klerikalna trdnjava ob meji države. Ko so klerikalci svoj poraz videli, so bili silno poparjeni. Pri skupščinskih volitvah lanske spomladi so celo noč po volitvah preganjali zvonove od navdušenja. Odklenkalo jim je.

Woodrow Wilson †

Umrl je eden največjih mož, kar jih pozna človeška zgodovina . . . Woodrow Wilson je bil rojen 28. decembra 1856 v Stannton v Virginiji ter je irskega pokolenja. Že kot študent je deloval publicistično. Leta 1881. zapusti univerzo ter odpre odvetniško pisarno v Atlanti. Kmalu se vrne na univerzo, habilitira se s svojim prvim politično-znanstvenim spisom, od l. 1888.—1890. je profesor v Middletownu, l. 1892. postane predsednik (rektor) univerze v Princetownu. Tu se posveti politiki in postane kmalu odličen voditelj demokratske stranke. L. 1910. je bil izvoljen za guvernerja zvezne države New - Jersey, dve leti pozneje postane predsedniški kandidat in dobi od 531 volilnih mož 436 glasov proti 88 Rooseveltovim. L. 1916. ga Amerika izvoli v drugič za predsednika. Bil je takrat na višku svoje moči. Tretjič, l. 1920. je propadel . . . Kaj pomeni Wilson v svetovni dobi, je znano. O njem kot politiku in pisatelju bo še govoriti. Borba za velika načela samoodločbe in demokracije na konferenci v Parizu ga je strla in ko se je kot polzmagalec vrnil v Ameriko, je bil bolan. Več nego dve leti se je boril proti smrti. Umrl je v hudih mukah. Milijoni, ki so nekdaj v srčni nadi, v nestrpnem pričakovanju in končno v triumfu izgovarjali njegovo ime, se danes v žalosti klanjajo pred njegovim mrtvim truplom. Grenka solza kane tudi iz oči Jugoslavije na rakev moža, katerega slika ne izgine iz srca hvaležnega naroda. Slava njegovemu nesmrtnemu spominu!

Kulturni pregled

25. predstava «Gorenjskega slavčka». Menda je na slovenskem odru dosegel 25. predstavo svojih oper doslej le Viktor Parma. Zato se zadujemo, da mu je v nedeljo zvečer sledil tudi častitljivi, velezaslužni starosta slovenskih skladateljev in glasbenih pedagogov, Anton Foerster. Nova priredba njegovega «Gorenjskega slavčka» je kot ljudska opera s posebno skrbno uprizoritvijo dosegla izredan uspeh, ki se je izkazal trajen. Nenadomestljiva škoda je, da ni Foerster v mladosti našel pobude, ki bi mu bila dala poguma za ustvarjanje nadaljnjih opernih del. Šele kot starček je ustvaril novo opero «Za dom in rod», ki še ni uprizorjena. Jubilejno predstavo je ozna čevala štev. 25 med žarnicami, ki so se spustile nad oder. Predstava je bila dobra in aplavz zelo živahen. G. Zupan, ki je nastopil v vlogi oskrbnika potindvajsetič je dobil lep venec.

Ljubljanska drama. V sobotni številki smo prinesli o predstavi «Beneškega trgovca» splošno poročilo našega kritika ki je smatral predstavo za tako nezadostno, da ne zasluži detajlirane ocene. Ako bi hoteli prinesti njegovo kritiko v vseh grajanih detajlih, bi izpolnili vsaj eno celo številko. Tega mnenja so vsi poznavalci Shakespearovega dela ter je isto sodbo le še drastičneje izrazil v pondeljek dramski kritik M. Z. v «Slov. Narodu». G. Šest in nekaj tovarišev pa je bilo «užaljenih» in «razburjenih» nad našim poročilcem. Zato so priredili demonstracijo. V nedeljo se je vršila namreč prva letošnja repriza «Beneškega trgovca». Začetek predstave se je zavlekel za četrt ure in stojišče je postajalo nemirno. Končno so začeli zastorji letati gor in dol, oder se je odpri in v polkrogu so stali igralci in igralke, ki nastopajo v komediji. Celo g. Danilo je moral priti, dasi še v civilu. Iz polkroga pa je stopil g. Šest in prečital deklaracijo, da je «osobje zaradi kritike užaljeno in razburjeno ter naj p. n. publika blagovoli upoštevati njegovo duševno razpoloženje». Nato je zastor padel, zaploskalo se je v desnih najbolj živih ložah in na stojišču, saj je bil «hec». Druge nesreče ni bilo in predstava se je nato vršila mirno. G. Šestu, ki negativnih kritik svojih eksperimentov pri operi in drami očividno sploh ne more prenesti, pa take in enake demonstracije ne prineso zmage. Mi ostajamo neomajno pri svoji sodbi ter jo bomo na provokacije vbodoče še jasneje izrazili. Za seboj imamo vso mislečo publiko, a v slučaju «Trgovca beneškega» celo dokaj igralskega osobja. — Veseli nas, da je naša sumarična ocena že na prvo reprizo mestoma ugodno vplivala: v nedeljo se je že dokaj manje kričalo ter govorilo smiselneje in jasneje. Ako izostane še vrsta neokusnosti, pretiravanj in burkastih novotarij ter ako se igralci poglobijo v svoje vloge, se lahko izboljšata i predstava, i naša kritika. Terorizirati pa se ne damo.

Sinočnji koncert ge. Vilme de Thierry - Kavčnikove nam je nudil prvovrstni umetniški užitek globoko občutenega petja. Sinoči smo zopet enkrat videli kaj je izgubilo ljubljansko gledališče, ko ga je zapustila ga. Thierry - Kavčnikova. Koncertantinja je v zahvalo za dovršeno petje žela navdušeno ploskanje občinstva, ki je veliko unionsko dvorano domala napolnilo, ter je prejela velik venec in mnogo šopkov. Vsi intr.

Domače vesti

* **8. februarja** bo začela uprava «Jutra» ustavljati list brez izjeme vsem, od katerih do tedaj ne bo prejela naročnine za tekoči mesec. Cenjene naročnike prosimo, naj takoj spravijo v red svojo obveznost z naročnino, da nam ne bo treba neprestano nanjo opozarjati.

* **Kralj in kraljica na lovu v Sloveniji.** K tej naši vesti nam poročajo, da gre za pomoto, ker vsled prepovedanega časa lov na divje koze ni mogoč. Kralj in kraljica nameravata v Slavonijo in ne v Slovenijo.

* **Slovensko zdravniško društvo.** Nadaljevanje rednega obednega zbora se vrši v četrtek 7. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v ženski bolnici v Ljubljani. Nato predava g. dr. Pirc, zdravstv. nadzornik: Metodika zdravstvene propagande.

* **«Der Abend» v naši državi prepovedan.** Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo pošiljanje in razpečavanje dnevnika «Der Abend» ki izhaja na Dunaju.

* **Poskusi z zrakoplovom brez motorja.** Novosadski mehanik Josip Kosu izvaja na tamošnjem vojnem aerodromu poskuse z zrakoplovom brez motorja. Posrečilo se mu je sicer dvigniti se v višave, vendar ne more krožiti dalj časa, ker je aparat pretežak.

Narodni dom v Kranju, ta velika narodna katedrala, je sprejel dne 1. februarja prvič goste v svoje bele dvorane. Prostovoljno gasilno društvo kranjsko je namreč priredilo ples. Spored je otvoril pevski zbor Narodne čitalnice pod vodstvom nadzornika Rusa z mogočno himno «Slovenac, Srb, Hrvat». Ko so utihnili njeni zadnji akordi, je povzel besedo predsednik Narodnega doma, g. Fock, ki je z galerije očrtal zgodovinski trenutek prve prireditve v prostorih veličastnega Narodnega doma, ki je poleg ljubljanskega nedvomno najlepša sovrstna narodna stavba. Nato sta načelnika prostovoljnega gasilnega društva Mayr in Sajovic otvorila ples, ki se ga je udeležilo nad 150 parov. Dvorana je bila bajno iluminirana na znotraj, na zunaj pa je v sijaju snežne odeje sredi bodočega parka z visokimi razsvetlenimi okni izgledala kakor čaroben dvorec. Z začetkom uporabe Narodnega doma je podan Kranju nov širokogruden razvoj v društvenem in družabnem oziru. Brezprimerna požrtvovalnost kranjskega meščanstva bo žela krasne sadove za svoje rodoljubno delo.

* **Nova ureditev sanitetske uprave.** «Sl. Novine» od 1. februarja prinašajo rešenje ministra narodnega zdravja, s katerim se ukinejo okrožne sanitetne uprave v Srbiji, župnijski fizikati v Vojvodini in okrožna zdravstvena nadzorništva v Bosni in se njih posli prenašajo na one okrožne nadzornike, oziroma fizike, ki se nahajajo na sedežih velikih županov. Glede Hrvatske in Slovenije bo to vprašanje rešeno, ko bo ministrski svet donesel rešitev o administrativni delitvi teh oblasti.

* **Nova zadruga urarjev za mariborsko oblast** je bila v nedeljo ustanovljena v Mariboru. Zadruga vsebuje urarje, zlatarje optikarje in pasarje, ki so bili doslej člani kovinske zadruge in razteza svoj delokrog na celo mariborsko oblast, vštevši Prekmurje. Ustanovni zbor je bil obiskan samo od Slovencev, ki so izvolili za predsednika zadruge znanega mariborskega narodnjaka, urarja Frana Bureša, za namestnika urarja Lečnika iz Celja. V odboru so še: urarji Bizjak, Knezer in Stojec ter pasar Tratnik, vsi iz Maribora.

* **Iz blaznice na Studencu** je pobegnil v noči na četrtek t. m. Ivan Kružič iz Štajerske. Oblečen je bil v bolniško obleko.

Iz Ljubljane

u— **50 let v magistratni službi.** Včeraj je praznoval g. Nikolaj Rus, magistratni sluga pri zdravstvenem oddelku, 50 letnico svojega aktivnega službovanja. Deloval je pod šestimi župani, dvema komisarjema in petimi fiziki kot policijski stražnik, večinoma pa kot sluga pri mestnem fizikatu. Za svoje požrtvovalno službovanje pri zatiranju epidemičnih boleznih si je pridobil za zdravstvo v našem mestu velikih zaslug ter je bil opetovano odlikovan. Jubilant je še danes aktiven in čvrst in zdrav. Zveza magistratnih organizacij mu je priredila sinoči častni večer, pri katerem so bile jubilarju izrečene čestitke ter mu je bilo izročenih tudi nekaj darov.

u— **Umrl je včeraj** po dolgotrajni bolezni ravnatelj poklicnih gasilcev, g. Iv. Koleša. — V deželni bolnici je umrl bivši pleskarski mojster, gosp. Ludvik Fröhlich. Pogreb se vrši v sredo, ob 4. pop. Blag jima spomin.

u— **Poljski vlak za Palestino.** Včeraj popoldne je šel skozi Ljubljano poseben vlak s poljskimi židi, ki so nastanjeni v Palestini.

u— **Umrli so v Ljubljani.** Zadnje tri dni so bili naznanjeni sledeči smrtni slučaji: S. Eleonora Uršula Braček, usmiljenka, 60 let. — Marija Sever, obč. uboga, 70 let. — Janez Dimic, bivši opekarniški delavec, 60 let. — Lucija Peteh, zasebnica, 70 let. — Uršula Šetina, zasebnica, 82 let.

u— **Ukradena stara slika.** Neznan gost je v nedeljo dopoldne v gostilni de Schiava v Kolodvorski ulici ukradel v veži na steni visečo staro sliko, predstavljajočo rimskega cesarja Nerona, kot mučilca kristjanov. Ukradena slika je več tisoč dinarjev vredna.

u— **Ogenj v dimniku.** Saje so se vnele v nedeljo zvečer v hiši na Sv. Petra cesti št. 41. Poklicana je bila požarna bramba in je eden izmed gasilcev, ki je brzo osnažil dimnik saj, že po par minutah preprečil razširjenje ognja.

u— **Koncert.** Od nedelje 3. t. m. v restavraciji in kavarni Tratnik redno vsak dan koncert ciganske kapele pod vodstvom primaža Miškota od 8. do 1. ure ponoči.

UNDERWOOD FRANC BAR PISALNI STROJI
LJUBLJANA, CANKAR. NAB. 5. Tel. 407

Iz Maribora

a— **Mariborski drobiž.** Občinski svet je sklican na sejo v petek dne 8. februarja ob 10. uri. — V noči od nedelje do pondeljka je neznanec vlomil v gostilno Ljudskega doma na Ruški cesti ter odnesel razna živila kakor mast, klobase, šunko, kavo, sladkor, dalje tudi nekaj denarja in obleke. Tat se je prip'azil čez vrt in skočil v shrambo skozi odprto okno.

a— **Samomor detektiva.** V nedeljo popoldne se je ustrelil detektiv Andrej Tratnik, ki zapušča ženo in štiri neproskrbljene otroke. V smrt je baje šel zaradi rodbinskih razmer.

Veliko šk do si delate sami, ako kupite blago drugje preden si ne ogledate nizkih cen v trgovini
„DANICA“
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Tur.ški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica).
Velika zaloga blaga, hlačevine, šamets, kostenine, tiskovine, barhenta, flanele, odej, pletov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. — Istotam zaloga usnja vseh vrst. 363
Postrežba vestna in točna.

Iz Celja

e— **Mestno gledališče v Celju** pripravlja za predpust gledališki kabaretni večer v veliki dvorani Narodnega doma z obširnim in zanimivim sporedom.

Glasbena Matica v Celju je priredila v nedeljo dne 3. februarja v mali dvorani hotela Union v Celju pevski koncert, na katerem sta nastopila član kr. opere v Ljubljani dr. Aleks. Rigo in profesor Glasbene Matice Janko Ravnik. Zelo pestri in srečno izbrani program je obsegal sledeče točke: Ravnik «Vasovalec», Škrjanc «Vizija», Adamič «Nocoj pa je svetla noč», Lajovic «Svetla noč» in «Norčeva jesenska pesem», Schubert, Strauss, Marx, Wolf, Debussy in Novak. Koncert je bil ves čas na umetniški višini ter je stopnjema naravnost fascinral občinstvo, kljub temu, da so se proizvajale samo pevske solo - točke. Dr. Rigo razpolaga z zelo ljubkim in prikupljivim glasom ter ima že tudi čisto in pravilno izgovorjavo. Ob vsaki točki ga je občinstvo burno aklamiralo, kar naj služi umetniku v znak velike hvaležnosti celjskega občinstva za ta nastop. Z občudovanja vredno spretnostjo in dovršenostjo je spremljal na glasovirju pevske točke prof. Ravnik, kateremu bi bili Celjani iz srca hvaležni, ako bi nastopil o priliki samostojno. Glasbena Matica si je v Celju s to prireditvijo zopet stekla veliko zaslugo za umetniški užitek glasbo ljubečega občinstva v Celju.

Obletnica smrti sarajevskih mučenikov

V nedeljo, 3. t. m. je poteklo devet let, kar so Veljko Čubrilović, Miško Jovanović in Danilo Ilić končali svoje sokolsko življenje v Sarajevu. Jugoslovenska mladina izpred vojne obnavlja svoj spomin in zagrebške «Novosti» prinašajo izpod peresa znanega sokolskega delavca D. Bogunovića tužno reminiscenco o njihovi mučeniški smrti.

Početkom l. 1915., ko so blizu sarajevskih trdnjav že odmevali topovi Karagjorgjeve vojske, se je Veljku, Mišku in Danilu, obsojencem radi sarajevskega atentata, bližala zadnja ura. Dne 3. februarja jim je odbila. Vso noč po smrtni obsodbi so prespali mirno. Najvedrejši je bil Veljko, ki je oba svoja tovariša bodril: «Naj nam bo žal, da umremo. Jaz verujem, da bo moj narod še svoboden in srečen.»

Smrt Veljka Čubrilovića je bila potrdilo njegove vere. Ko so ga prignali iz zapora na dvorišče, ko je predsednik vnovič prečital smrtno obsodbo in je krvnik pristopil k svojemu opravku, si je Veljko povsem mirno odpel kravato in ovratnik, odvrgel oboje v sneg in nato poljubil križ. Krvnik mu zvezuje roke in Veljko medtem prosi svečenika: «To željo mi izpolni, da sporočiš moji ženi moj zadnji pozdrav. V zadnjem trenutku se spominjam nje in otroka!» . . . Medtem ga krvnikova pomagača dvigneta ob vislice in on vzklikne: «Živel srbski narod — živela svoboda!» . . . Vojaki so udarili ob bobne in več se ni dalo čuti . . .

Miško Jovanović je končal enako. Dva dni prej je napisal Sokolstvu v spomin dolgo pismo s plamenečimi pozdravi. Danilo Ilić — kakor Veljko in Miško. Hladnokrven je ostal do kraja. Končal je mirno brez sleherne poteze strahu ali boli. Le na mater je mislil, ki ji je bil edina opora. Žalostno je le, da mati njegova še danes po vseh težkih letih trpi pomanjkanje.

Troje mučenikov za našo svobodo, troje žrtev avstrijskega rablja. Naj bo cenjen spomin njihovega mučeništva.

Umor nečaka bivšega ruskega carja

Knez Nikolaj Volkonski ubit v Novem Sadu.

V živem spominu je še ona ruska tragedija v Novem Sadu, ko je neki Rus ubil več članov godbene kapele pred očmi vseh gostov v lokalu, potem pa še samega sebe. Tu je bila vzrok ljubosumnost. Sedaj prihaja iz Novega Sada vest, da je bil v Petrovaradinu ubit ruski knez Nikolaj Volkonski. Volkonski je bil uslužben pri prvi armadni komandi, ubit je bil iz revolverja v predsobi policijskega urada.

Stvar je tekla takole:

Iz Petrovaradina je šla ob devetih zvečer v Novi Sad 13 letna Katica Milić. Pred vratmi mestne kazine v Petrovaradinu jo je ustavil službujoči čuvaj in vprašal zakaj tako pozno hodi po ulicah. Mala Katica se je ustrašila, ker je bil čuvaj strog in ni znala niti besedice spregovoriti. Čuvaj je dekletce pozval, da gre takoj z njim na policijo in deklica se je še bolj ustrašila in začela je jokati. V tem momentu je šel zraven vrat knez Volkonski. Vpraša čuvaja, zakaj pelje dekletce na policijo. Čuvaj odgovori, da je njegova dolžnost to storiti, ker je prepovedano ženskim otrokom hoditi po ulicah ponoči. Tako so šli na policijo vsi trije in na policiji je dal knez Volkonski častno besedo, da on spremi dekletce domov. Pustili so nato deklico s knezom, ta pa je odvedel deklico — v svoje stanovanje.

Ves čas so bili stariši deklice v Novem Sadu v velikih skrbeh radi otroka in poslali so v Petrovaradin mlajšo sestro Katičino in njeno tovarišico Olgo, da vprašate pri policiji, ako ji je kaj znano o Katici. Bilo je že pol enajstih. Deklici sta na policiji opisali Katico in službujoči kaplar se je takoj spomnil na deklico ki jo je odpeljal knez Volkonski. Kaplar je odšel skupaj z deklicama proti stanovanju kneza Volkonskega in ko pridejo vsi trije pred hišo izide Volkonski s Katico. Kaplar je vprašal Volkonskega, zakaj ni dekleta odpeljal domov, kakor je obljubil, ta pa je dal osorni odgovor, na kar je zahteval kaplar od njega, da gre z njim na policijo. Otroke je kaplar pustil, da gredo sami domov, samo njih imena je napisal. — Volkonski se je pa začel v predsobi policijskega urada kregati s kaplarjem in končno je prišlo do pretepa. V tem pride orožnik Horvat, ki se je postavil takoj na stran kaplarja. Naenkrat potegne Horvat revolver ter ustreli Volkonskega naravnost v srce.

In sedaj? Katica je doma povedala, da se ni nič zgodilo z njo v stanovanju Volkonskega, orožnik je pa priznal, da je ustrelil Volkonskega iz maščevanja radi nekega dekleta. Orožnika so takoj aretirali in odvedli v zapor, kneza Volkonskega so včeraj pokopali z vojaškimi častmi.

*

Knez Volkonski je bil star 35 let. iz rodu Romanova in nečak bivšega ruskega carja. Bil je poročen z grofico Demidovo, ki ga je že poprej zapustila. Po ženi je bil v daljnem sorodstvu s knezom Arsenom. V ruski vojski je bil oficir. Bil je bohem, ljubil je nočno življenje, žene in pijačo. Sicer je bil zelo inteligenten, zelo prijeten družabnik in zato priljubljen v novosadski družbi.

Priljubljena krasotica
Lotte Neumann
ki je od mnogih krogov željno pričakovana, nastopi v veliki društveni drami - 6 dejanj
Življenje polno razočaranj
po romanu „Tabea vstani“ od Margarete Böhm. — Slike zelo krasne, pretresljive in vesele vsebine
Razkošni in moderni Karneval
Samo!
Februar 5 torek
Februar 6 sreda
Kino ‚Ljubljanski dvor‘

Sumljivi gostje

Ormož, 4. februarja.

Sumljivi gostje so se pojavili v Obrežu pri Središču. Dne 28. januarja zjutraj je kmetica B. v Obrežu na svoje ne malo začudenje opazila, da so hlevne duri zaklenjene od znotraj. Vsled njenega vpitja so se duri naenkrat odprle in na pragu sta se prikazala dva moža; prvi je imel z robcem zavezan spodnji del obraza, drugi pa je stal za hrbtom prvega, tako, da ga ženska ni videla v obraz. Neznanca sta pravila ženski, da ju je zeblo in da sta se zato zatekla v hlev. Ženska pa je hotela neznanca natančneje spoznati in ju je novabila na zajtrk. Maskirani je vabilo sprejel, drugi pa se takoj odstranil. Neznanec je hotel zajtrk plačati z 10dinarskim bankovcem in ko mu je ženska rekla, da naj le obdrži denar, ker ga bo potreboval, če je na potovanju, ji je pokazal polno listnico bankovcev in lepo srebrno cigaretno dozo. Začel ji je graviti, da sta s tovarišem pobegnila iz kazenilnice v Lopoglavi in namerava'a iti v Avstrijo.

Naslednjega dne sta neznanca prenočila v hlevu neke druge kmetice v Obrežu. Tej pa sta pravila, da sta vojaka, da sta umorila v Nišu nekega generala in nato dezertirala. Dva dni potem sta videla dva kmeta v obrežkem gozdu ogeni, pri katerem sta se grela dva maskirana moža, ki sta se takoj oborožila s puškami, ko sta videla prihajati kmeta.

Ljudem je precej zmešal glavo Čaruga s svojimi tovariši in mislijo zato okoličani, da ni izključeno, da spadata neznanca k Čarugovi četi. Nedvomno bodo naša varnostna oblastva ukrenila potrebno, da dožene identiteto teh nepovabljenih gostov, ki vznemirjata ljudstvo.

Samomor radi redukcije.

V petek, 1. februarja je v beograjskem hotelu, »Pariz« izvršil samomor Svetislav Udoviček, ekonom iz Kumanova. Zjutraj ob šestih je na vrata njegove sobe potrkal vratar. Ko mu gost ni dal odgovora, je velel odpreti sobo, kjer je našel Udovička mrtvega v postelji. Udoviček se je ustrelil s samokresom, in sicer si je pognal v glavo dve krogli. Pred samomorom je napisal pesem, naslovljeno na uredništvo nekega beograjskega dnevnika. V pesmi prosi oproščenja za svoje dejanje ter pomoči za svojo ženo in otroke, katere zapušča. Udoviček je bil reduciran in je prišel v Beograd intervenirat, da se njegova redukcija prekliče. Ker ni mogel ničesar doseči, do Pašića pa mu niso dovolili, se je ustrelil. Tako se množijo žrtve radikalske socialne pravičnosti.

OBČNI ZBOR SAVEZA DOBROVOLJCEV ZA SLOVENIJO.

Ljubljana, 3. februarja.

Danes se je vršil v kazinski dvorani občni zbor Saveza dobrovoljcev za Slovenijo. Zbor je potekel v najlepši harmoniji in je znova okrepil vezi medsebojnega tovarištva in prijateljstva.

Predsednik prof. Vagaja je očrtal delo organizacije v preteklem letu in opisal žalosten položaj, v katerem se nahajajo dobrovoljci, pozabljeni in zapostavljeni od vseh. Krivda zadeva oni režim, ki je ubijal vedno dobrovoljsko vprašanje, za katerega ni kazal razumevanja, kakor ni uvaževal dobrovoljcev niti takrat, ko so se z največjim idealizmom borili za svobodo in ujedinjenje. Predsednik se je dalje spominjal umrlih dobrovoljcev zlasti Merlaka in dr. Gnezde. Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu je prišlo na vrsto vprašanje disidentov, ki je tvorilo najvažnejšo razpravno točko na občnem zboru. Tov. dr. Pekle je prečital spomenico na vojno ministrstvo, v kateri so našteti razlogi, ki so napotili velik del oficirjev in moštva tkzv. «srbskega korpusa», da so korpus zapustili. Čeravno pa je bil ta korak vsled nečuvenega postopanja takratnega poveljnika, generala Živkoviča umljiv in opravičljiv, in čeravno so skoro vsi ti «disidenti» vstopili nato v rusko armado in se v njenih vrstah dalje borili za naše osvobojenje, jim sedaj naša vojna uprava noče priznati značaja dobrovoljstva in oficirjem ne oficirskega čina, dočim je mirno prevzela nešteto oficirjev, ki so se do zadnjega borili v avstrijski armadi proti Srbiji in zaveznikom.

Sestavljena in soglasno odobrena obširna spomenica zahteva remeduro in se pošlje vladi in vsem parlamentarnim klubom razen nemškega in džemijetskega.

Volitve novega odbora so se izvršile soglasno. Za predsednika je bil izvoljen agilni tov. Perić, za podpredsednike tovariši dr. Pivko, Vagaja in dr. Marušič, v odbor pa tovariši: J. Bratina, S. Velkavrh, M. Prek, J. Rožman, J. Jeras, dr. E. Turk, V. Rakušček, J. Vidic, F. Zorčič, F. Šlajmer, P. Krečič in St. Vidmar.

Z zborovanja je bila poslana kabinetni pisarni naslednja brzojavka:

Na svoji letni skupščini zbrani dobrovoljci iz Slovenije enodušno pozdravljajo Vaše Veličanstvo kot svojega vojnega druga z željo, da bi Vaše Veličanstvo tudi v bodoče stalo na braniku onih idej katerim je bil položen temelj na poljanah Dobrudže in katere vodijo do popolnega ujedinjenja jugoslovenskega naroda. Oblastni savez dobrovoljcev za Slovenijo.

Sport

Tekma za prvenstvo Jugoslavije v smuških skokih se je vršila preteklo nedeljo na skakalnici v Bohinju. Smuški skoki so ena najlepših, toda za nas najtežjih smuških panog, ker naši mladi smučarji nimajo skoraj nobene prilike za trening, poleg tega pa tudi nimamo trenerjev, ki bi našim smučarjem šli na roko pri pravilnem udejstvovanju tega lepega sporta. Poleg tega pa je skakalnica v Bohinju tehnično pomanjkljiva. Njen zatek je vsekakor premalo strm. Taki so bili pogoji, pod katerimi se je vršila nedeljska tekma, da ne bi docela zamrlo gojenje smuških skokov. Tekmovalo je pet smučarjev. Prvenstvo je dosegel Joža Pogačar (Ilirija), ki je bil prvak že leta 1921. Najdaljši njegov skok je znašal 15.5 m. Drugi je bil dosedanji prvak Šubert (Hermes) s 3.26 točkami, tretji Beneš (Ilirija) s 5.80 točkami. Najboljša točka v skokih je 1, najslabša 6. — Kakor čujemo, namerava JZSS zgraditi v bližini Ljubljane tehnično pravilno skakalnico, da omogoči čimjačje gojenje te sportne panoge.

Drsalno tekmo za prehodno darilo dr. Gilberta Fuchsa je v nedeljo v Ljubljani priredila Ilirija na svojem drsališču pod Cekinovim gradom. Tekmi, ki jo je vodil dr. Fuchs, je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo, ki je imelo res krasen sportni užitek, ker so vsi tekmovalci pokazali lepe zmožnosti v drsalnem sportu. Na prvem mestu je tudi letos g. Viktor Vodišek, mestna številka 5, 1100 točk, drugi je bil inž. Stanko Bloudek, mestna številka 11, 1042 in pol točke, tretji pa g. Ivo Kavšek, mestna številka 14, 986 točk. G. Schwab iz Celja, ki je lani dosegel drugo mesto, topot ni nastopil. Po tekmi je vsak od tekmovalcev trikrat po pet minut izvajal prosto drsanje in se je pri tem odlikoval zlasti g. Kavšek. Višek prireditve in sportnega užitka pa je bilo prosto drsanje bivšega svetovnega mojstra dr. Gilberta Fuchsa, ki je s svojimi vajami očaral prisotno občinstvo, ki je z burnim ponovnim odobravanjem izreklo mojstru zahvalo za izredni užitek.

S. K. Primorje v Ljubljani. V četrtek dne 7. t. m. ob 20. uri seja poslovnega odbora v damski sobi kavarne «Emona». V sredo 6. t. m. ob 20. sestanek gospodarskega odbora Uprave igrišč v restavraciji pri «Roži». — Tajnik.

Plavalna sekcija S. K. Ilirije naznanja, da se vrši sestanek v četrtek, 7. t. m. točno ob 7. zvečer v «Prešernovi sobi» restavracije pri «Mraku». Prosi se številne udeležbe.

Smuška tekma za prvenstvo Jugoslavije se vrši neprekinjeno v nedeljo 10. t. m. Start bo v Planici ob 8. zjutraj, cilj okrog 10. ure v Kranjski gori. Proga za tekmo je dolga prilično 20 km ter bo točno markirana. Damska proga znaša 6 km. Tekmovalci in rediteji prenočujejo v Ratečah, ostali v Kranjski gori. Za udeležence bo preskrbljena polovična vožnja. Tekmovalce opozarjamo, da se čim preje prijavijo, istotako oni, ki bi prevzeli nadzorstvo na progi. Tekmovalci, ki so prijavljeni za prvenstvo Slovenije, morejo svojo prijavo prepisati na to tekmo. — JZSS.

Izjava.

Podpisani izjavlja, da je govorica, razširjena o prodaji njegove delavnice z inventarjem, neresnična.

Franc Ravbar, 236
ključavničarski mojster,
Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Vremensko poročilo

Ljubljana 4. februarja 1924. — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	762.2	—3.8	brezvetra	megla	—
Ljubljana	14.	762.1	4.0	„	jasno	—
Ljubljana	21.	763.1	—0.3	sev. vzh.	„	—
Zagreb	7.	762.6	—1.0	zapad	„	—
Beograd	7.	762.5	—1.0	„	„	—
Dunaj	7.	760.4	—4.0	„	oblačno	9.0
Praga	7.	761.0	—0.0	„	jasno	3.0
Inomost	7.	767.7	—1.0	brezvetra	oblačno	1.0

V Ljubljani barometer višji temper. višja. Solnce vzhaja ob 7:20, zahaja ob 17:08

Dunajsko vremensko poročilo 4. febr.: V severnih Alpah in predgorju je bilo oblačno. V Podonavju so veli močni zapadni vetrovi. V centralnih in južnih Alpah je bilo večjidel jasno. V splošnem pa prevladuje južno vreme. Dunaj ima +4 stop. C. Južno vreme in močni vetrovi so pritisnili tudi na Češkoslovaško Nemčijo in Severno ter Vzhodno morje. Napoved za 5. febr.: Oblačno, mestoma solnčno. Jug.

Gospodarstvo

Burno zborovanje mariborskih obrtnikov

Maribor, 4. februarja.

Danes se je vršil v restavraciji «Kosovo» občni zbor Slovenskega obrtnega društva, ki to pot ni končal tako mirno kakor prejšnja leta. Pod okriljem društva so se namreč vršile dosedanje tri obrtne razstave, pri katerih je prišlo do raznih konfliktov med razstavljalci obrtniki in odborom, v katerem so bili zastopani tudi drugi gospodarski krogi. Obrtniki, ki so se čutili zapostavljene, so valili krivdo na svoje zastopnike v razstavnem odboru.

Podoba je, da so hoteli to nejevoljo nekaterih obrtnikov izrabiti demagoški elementi v svoje kalno ribarenje. Po poročilih odbora o letošnjem delovanju društva je namreč vstal klerikalec krojač g. Kelc in predlagal v imenu nekake opozicije dosedanjemu odboru nezaupnico in je v daljšem zmešanem govoru očital predsedniku g. Novaku, da je ob volitvah s priporočanjem obrtniškega kandidata g. Rebeka potegnil društvo v strankarstvo in da je baje tudi v razstavnem odboru delal proti interesom obrtnikov. G. Kelc je zahteval, da bodi Slovensko obrtno društvo, kojega naloga je bila doslej predvsem obramba narodnih obrtnikov, internacijonalna. G. Kovačič, steklar na Koroški cesti je ta Keclov klerikalni internacijonalizem takoj ogorčeno zavrnil. Ostale očitke je zavračal v stvarnem govoru g. Novak, ki je pozval g. Kelca naj svoje pavšalne očitke podpre z dejstvi, da mu bo mogel sploh odgovoriti. G. Kelc tega ni storil. Sledilo je prerekanje in je bila nevarnost, da se občni zbor razbije.

Razkosanost obrtnikov so končno pokazale volitve novega odbora. Od 170 članov društva je bilo navzočih le 45. Za mesto predsednika je dobil največ glasov industrijec g. Gjuro Džamonja, ki je bil izvoljen z 29 glasovi, dosedanji predsednik g. Novak je prejel 9 glasov, ostali so bili razcepljeni, nekaj članov se je glasovanja sploh vzdržalo. Podpredsednik je čevljar Rud. Monjac, predsednik razsodišča pa steklar g. Kovačič.

Ker so nekateri še po volitvah nadaljevali z očitanjem g. Novaku, je slednji ki je vodil društvo kot predsednik od njegove ustanovitve po prevratu, končno izjavil, da sploh stopi iz društva. Želeti je, da se ta neljubi spor v interesu ugodnega razvoja narodnega obrtništva v Mariboru čimpreje izravna. Strankarstvo in osebni prepiri ne smejo zavladati v takšnem važnem narodnoobrambnem gospodarskem društvu. V tem oziru je g. Novak čisto pravilno preciziral svoje stališče na današnjem občnem zboru, ko je ugotovil, da v Slovensko obrtno društvo ni nikdar pripustil strankarstva, za svojo osebo pa si ne da od nikogar predpisovati političnega prepričanja, katero mu narekuje samo njegova poštena vest in razum.

Zato so nasprotniki nestvarne opozicije tudi pravilno obsojali nekorektno postopanje radikalne vlade, ki je ravno pretekli teden odlikovala plačanega tajnika obrtnega društva g. Kendo za zasluge pri jesenski razstavi, čeprav je bil za svoje delo tudi tam posebej plačan. G. Novak in drugi obrtniki, ki so delovali neumorno in nesebično že pri vseh treh razstavah, pa niso prejeli od vlade nikakega priznanja, — ker pač niso radikalni odborniki kakor g. Kenda, ki je po volitvah presedlal tjakaj. Pod takšnimi razmerami pač Slovensko obrtno društvo v naprej ne bo moglo dosegati takšnih uspehov, kot jih je želo pod svojim dosedanjim voditeljem gospodom Novakom.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. t. m.) **Pšenica:** baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 12 vagonov 342.5 do 347.5. **Turščica:** za februar, 20 vagonov 252.5 do 260; duplikat kasa 15 vagonov 265 do 267.5; 100odstotna kasa, 1 vagon 247.5; ladja Donava, 10 vagonov 265; stara, 1 vagon 260; sremska, 2 vagona 265. **Fižol:** baški, beli, 3. vagoni 685; pisani, 1 vagon 545. **Moka:** «0», 1 vagon 530; «6», 6 vagonov 325; «7», 5 vagonov 285. **Otrobi:** banatski, v jutinih vrečah, 4 vagoni 165 do 167.5; v papirnatih vrečah, 1 vagon 170. Tendenca nestalna.

Dunajski živinski sejem (4. t. m.) Dogon 2951 glav goveje živine; od tega 792 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 11 do 16, izjemno 19, biki in krave 11 do 15, slaba živina 7.5 do 11. Tendenca nestalna.

Svinjski sejem v Mariboru (1. t. m.) Prignanih je bilo sicer 112 svinj in dve kozi, ker pa ni bilo kupcev, se kupčija ni prav nič razvila, tako da tržno nadzorstvo to pot ni zabeležilo nobenih cen.

Tržišče z jajci (4. t. m.) Na domačih tržiščih se opažajo že sveža jajca. Zato cene še po malem slabijo. Povprečno se plačuje komad v državi po 2.50 do 2.75 Din. Blaga pa še znatno primanjkuje. Na izvoz, vsaj ne na večji, pri sedanjem stanju ni misliti. V Italiji je še mnogo blaga nove produkcije, v severnih državah pa je še znatno pomanjkanje jajc.

= **Obrtništvo proti redukcijam v strokovnem šolstvu.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je na širši odborovi seji, ki se je vršila včeraj pod predsedstvom načelnika g. Engelberta Franchettija razpravljala o aktualnih stanovskih vprašanjih in med drugim na predlog g. dr. Plessa soglasno sprejela resolucijo, v kateri se najenergičneje protestira proti redukcijam na strokovnih šolah in pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani. Protest se pošlje ministrstvu za trgovino in industrijo v Beograd in klubom političnih strank, da zastavijo svoj vpliv, da se ne izvršijo redukcije, s katerimi je naše obrtništvo najobčutnejše prizadeto.

= **Načrt zakona o izkoriščanju vodnih sil v naši državi** je dan na proučevanje vsem članom vlade. Ministrski svet bo nato v najkrajšem času predložil ta načrt narodni skupščini.

= **Porast tečaja Bleerovega posojila.** V Beograd je dospela brzojavna vest iz Amerike, da so obveznice Bleerovega posojila narasle na 74.

= **Zakon o prisilni poravnavi.** Beograjski «Trgovinski glasnik» ugotavlja izpod peresa nekega pravnika, da je zakon o prisilni poravnavi izven stečaja, ki je veljal prej samo za ozemlje Hrvatske in Slavonije, bil z zakonom o proračunskih dvanajstinah za januar in februar leta 1922. razširjen na celo državo. Ker je medtem sam ta zakon o dvanajstinah prenehal veljati koncem februarja istega leta, je po mišljenju pisca v «Trgovinskem glasniku» prenehal veljati tudi zakon o izvenkonkurzni poravnavi ter bi se v svrho njegove nadaljuje veljave moral vnesti ponovno v finančni zakon. Ker se to ni zgodilo, po mišljenju pisca zakon o izvenkonkurzni poravnavi ne velja za ozemlje cele države. Pravniki so mišljenja, da to naziranje ni pravilno, ker bi morali sicer potem stopiti iz veljave tudi drugi potom proračunskih dvanajstin uvedeni zakonski predpisi in odredbe. Takih predpisov in odredb je cela množina v veljavi.

= **Postopanje o prisilni poravnavi izven konkurza** je otvorjeno o imovini trgovca Jakoba Fischerja v Zagrebu (narok 27. febr.; ponudba 20 odst. v treh obrokih), potem o imovini firme Franjo Kiseljak v Zagrebu (narok 10. marca).

= **Gradnja proge Veles-Štip.** Na progi Veles - Štip - Begovo dela 5000 vojakov, h katerim pride v kratkem še 2000 novih. Gradnja se hitro vrši, ker so vojaki za delo dobro nagrajeni.

= **Dolžina železniških prog v naši državi** je znašala dne 31. decembra 1923. po podatkih prometnega ministrstva 9479.1 km. Od tega je bilo pod upravo beograjske železniške direkcije 2557.4 km, sarajevske 1221.4 km, subotiške 1707.2 km, zagrebške 3058.8 km. Južna železnica je merila 751.2 km in slavonsko-podravska 183.5 km. Ti faktični kilometri so glede na težke terenske prilike in dražji pogon nekaterih prog dvignjeni tako, da kvota tako zvanih tarifskih kilometrov naše države znaša 10.108 km. Glede na širino tira, je imela naša država istega dne 1733.3 km državnih in 662.2 km privatnih prog od 0.76 m širine tira, 385.5 km državnih prog od 0.60 metrov širine in 183.5 km privatnih prog 1 m širine tira. Ostale proge so normalne (1.435 m širine tira). Za beograjsko, sarajevsko in subotiško direkcijo veljajo te številke še danes, a zagrebška direkcija se je z ustanovitvijo nove ljubljanske direkcije zmanjšala. Ljubljanska direkcija ima v svojem območju okrog 1100 km.

= **Promet in dohodki državnih železnic v Bosni in Hercegovini.** Državne železnice sarajevske direkcije so odpremile od 1. julija do konca decembra 1923. 2.531.080 oseb in 884.760 ton blaga. Dohodkov pa je bilo v tem času 103.542.560 Din. Napram istemu času leta 1922. se je osebni promet povišal za 358.809 oseb, a blagovni promet za 217.854 ton; dohodki pa so se povečali za 18,163.480 Din.

= **Centralna eskomptna i mjenjačna banka v Zagrebu** je imela dne 31. januarja svojo zadnjo redno glavno skupščino, na kateri se je sklenilo, da se izplača 8-odstotna dividenda. Kakor je znano, se je ta banka združila s Centralno banko ter z Banko za trgovinu, obrt i industriju v novo banko pod naslovom Centralna banka za trgovinu, obrt i industriju.

= **Tvornica tobaka na Reki.** Italijansko časopisje poroča, da so za tvornico tobaka, ki se gradi na Reki, prispeli iz Italije novi moderni električni stroji, ki se že montirajo. Na Reki ne bodo izdelovale posebne vrste cigaret, ki se bodo puščale v promet v prvi vrsti v Istri. Tobak za to tvornico se bo nabavljal iz inozemstva.

Domače borze

4. februarja.

ZAGREB. Na **efektnem tržišču** je bila tendenca nespremenjena. Za bančne papirje v splošnem ni bilo posebnega zanimanja. Nekoliko živahnejše so se trgovale Praštediona, Slavenska in Srpska. Od industrijskih papirjev sta oslabela Gutmann in Šećerana Osijek. — **Devizno tržišče** je začelo danes z zelo slabo tendenco. Zaradi ponovnega porasta dinarja so tečaji vseh deviz v padanju. Le London je svoj tečaj obdržal, ker se nekaj več povprašuje po njem. Trgovanje se je kretalo v glavnem v devizah na Dunaj in Italijo. V devizi na Pariz ni bilo nobenega zaključka. Promet je bil neznaten. — Notirale so **devize:** Amsterdam 3195 do 3225, Dunaj 0.1199 do 0.1210, Budimpešta 0.305 do 0.335, Bukarešta 0 do 43.5, Italija izplačilo 370.75 do 372.75, ček 369.2 do 372.2, izplačilo London 369.15 do 372.15, ček 368.5 do 371.5, Newyork ček 84 do 85, Pariz 397.5 do 402.5, Praga 246.2 do 249.2 Švica 1485 do 1495; **valute:** dolar 83 do 84, mK 0.235 do 0.265, lire 364.5 do 367.5; **efekti:** Eskomptna 166.5 do 167.5, Hipotekarna 92 do 94, Jugoslavenska 152 do 152.5, Ljubljanska kreditna 213.5 do 217.5, Praštediona 997.5 do 1000, Slavenska 105 do 107, Srpska 139 do 140, Eksploatacija 130 do 132.5, Šećerana Osijek 1650 do 1675, Gutmann 1750 do 1760, Slavonija 207 do 208, Strojne tovarne in livarne 150 do 0, 7 odst. investicijsko 67 do 68.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

Ing. R. ROESSER, Ljubljana, Gledališka ul. 4/III

Lokomobili — R. Wolf A. G. Magdeburg-Buckau
Polnojarmeniki — Pial & Kay Wien
Dvigala — F. Wertheim & Co. A. G. Wien

Svetovnoznana nemška tovarna vodnih turbin

išče za Maribor in pripadajoči gospodarski okoliš

popolnoma veščega zastopnika

za projektiranje in napeljavo vodnih sil.
V poštev pridejo le dobro vpeljani, reprezentativni gospodje v v boljši družabni poziciji.
Cenjene ponudbe, za katere se zasigura stroga zaupnost, se prosijo na „M. N. E. 6493" na ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3. 555

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, stara mati, tašča, sestra in teta, gospa

Zofija Kastelic, roj. Vidic

danes, dne 4. februarja ob 5. uri zjutraj v 71. letu, po dolgotrajni bolezni, previdena s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v sredo dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne iz ženske bolnice v Novem mestu na Šmihelsko pokopališče. 559

Rodbina Kastelic in sorodniki.

Sokol

Občni zbor gorenjske Sokolske župe

V soboto dne 2. februarja je bil v Kranju občni zbor GSZ, na katerem so bila zastopana vsa v župi včlanjena društva.

Občni zbor je vodil župni starosta br. dr. Šemrov, ki se je v svojem nagovoru spominjal smrti nepozabnega dr. Tavčarja, čigar izgubo občuti tudi GSZ. Omenil je dalje, da je bilo delovanje vseh društev dobro in da posamezna društva tekmujejo med seboj za čim boljšim sokolskim delom, tako da je GSZ ena najboljših v Jugoslov. sokolskem savezu. Preteklo leto sta bila v župi otvorjena zopet dva nova sokolska doma, tako da jih šteje župa doslej osem. V letošnjem letu pa se otvorijo zopet trije in sicer v Železnikih, na Bledu in v Kranju, vrhutega bosta društvi v Medvodah in na Jesenicah položili letos temeljne kamne za lastne domove. Starosta se je končno spominjal 50-letnice br. Gangla, želeč, da bi njegov duh prešinil vse sokolsko članstvo.

V imenu JSS je pozdravil občni zbor član starešinstva JSS br. Bajželj, ki je opozarjal zborovalce na širjenje sokolskega tiska in na pažnjo, da se v sokolska društva ne zanese politika.

Župni načelnik br. Ažman je v svojem poročilu navedel tehnično delo v preteklem letu, zlasti prednjaški tečaj in izpit, dalje javne nastope in tekme v župi ter končno podal pregled telovadečega članstva, naraščaja in dece, kojih število znaša v 14 župnih društvih preko 1200. Za tekoče leto ima župa pripravljene za vse oddelke posebne vaje, ki izidejo v najkrajšem času v posebni brošuri. Poročilo je bilo soglasno odobreno.

Tajnik br. Cvar je podal statistiko članstva, iz katere je razvidno, da se je članstvo pomnožilo.

Jako razveseljivo je bilo poročilo blagajnika br. Mežka, ki je izkazal preko 9000 Din preostanka v župni blagajni. Vrhutega je poročal, da župna društva ne dolgujejo ničesar niti župi niti Savezu in da ni bilo neprilik s posameznimi društvi glede blagajniškega poslovanja. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto.

Predsednik prosvetnega odseka br. dr. Oberneel je toliko obolel, da ni mogel na župni občni zbor, zato je njegovo poročilo prečital br. Cvar. Vestno sestavljeno poročilo je vsebovalo pregled dela v preteklem letu in smernice za bodoče. Posebno pozornost naj obračajo prosvetni odseki v društvih sokolskemu tisku in predavanjem.

Br. dr. Kuščer vpraša zastopnika JSS, kakšne uspehe je pokazala praksa, ako je načelnik obenem predsednik prosvetnega odseka? Br. Bajželj pojasni, da je najbolje, ako sta obe funkciji združeni v eni osebi, v društvih, kjer pa načelnik ne more zmagovati obeh poslov, pa naj se vrši delo obeh sporazumno in vzajemno. — Br. dr. Kuščer predlaga, da se morajo društvene odborove seje vršiti redno najmanj enkrat mesečno in sicer ob določenih dneh takoj začetkom meseca. Vsako društvo je obvezno, da poroča župi v ekscerptu o poteku vsake seje. Po daljši debati se predlog sprejme.

Na predlog br. blagajnika se določi župni prispevek na 4.50 Din za člana na leto, tako da bo znašal skupno savezni in župni prispevek ter vplačilo za poškodbeni fond letno 10 Din.

Letošnji župni zlet se določi na Jesenicah dne 13. julija, naraščajski dan pa na Bledu dne 3. avgusta. Obenem so izraža želja, da bi se v letu 1925. vršil na Bledu pokrajinski zlet JSS.

Volitve so se vršile z vzklikom in so bili izvoljeni: za starosto br. dr. Šemrov, za njegove namestnike br. Dolenc, Škofja Loka, br. Osvald, Jesenice in br. Spicar, Radovljica, za načelnika br. Ažman, za načelnico s. Sajovičeva, za tajnika br. Cvar, za blagajnika br. Mežek, za zapisnikarja br. Česen, za odbornike: Sajovic, Ravnik in Vafaha, za predsednika prosvetnega odseka br. dr. Obernel za njegovega namestnika br. dr. Kuščer, za preglednike računov: br. Dolenc ml., Maly in Šiheri. Župnemu odboru se naroči, da sam izvenuje zastopnike v savezni odbor, skupščino in sabor. V kandidacijski odsek pri savezni skupščini se odpošlje župni tajnik br. Cvar, kateremu občni zbor naroči, da se strogo drži načela, ki ga je župa izrekla v svoji resoluciji, predloženi saveznemu starešinstvu kot saborni predlog, da savezni starosta ne sme biti eksponiran politik.

Župa sprejme v svojo oskrbo kot manjšinsko društvo sokolsko društvo v Gaštanju. — Na predlog prednjaškega zbora se naroči župnemu odboru, da razmišlja, kako bi bilo mogoče izdajati «Sokolski Vestnik» GSZ, ki bi naj izhajal štirikrat letno. — Prihodnji župni občni zbor bo v Škofji Loki.

Občni zbor novomeške sokolske župe se vrši dne 10. febr. ob pol 2. popoldne v mali dvorani Narodnega doma v Novem mestu. Ker je občni zbor velike važnosti, pozivljamo vsa društva, da se ga zanesljivo udeleže. Po občnem zboru se vrši telovadna akademija na čast odposlancem društev, za katero se vrše že sedaj velike priprave.

Kino

Življenje polno razočaranj — je skoraj vsako! Malo jih je, ki bi mogli trditi nasprotno! Kino «Ljubljanski dvor» igra te dni film z omenjenim naslovom, z Lotte Neumann v glavni vlogi. In res, kakor pravijo lepaki — po dolgi odsotnosti! Lotte Neumann je že iz onih «dobrih starih časov», nekak biedermaier v razvoju kinematografskega življenja, ko se je igralo dobro z dobrimi, ko je kraljeval okus in so govorili esteti. Pomladvcje iz njenega igranja, čista jasna pomlad, polna mladostnega hrepenenja! Zmaga pojoče mladosti nad starokopitno odurnostjo! Pripoveduje nam Lotte Neumann, kako-jo je njen ded zatiral, branil in jo varoval vsake prijateljice, vsakega stika s solnčnim svetom. In kako je potem pobegnila v karnevalski noči v pirovanje pestrega življenja in kako je počelo. Razočaranje za razočaranjem, udarec pa udarcem — in končno vendarle zmaga, sreča! — Ta film je tiha, mehka pesmica priljubljene igralke in če zapoje mlad študent petošoiček gredoč iz kina tudi resnico o idealni ljubezni in solnčnem hrepenenju, o neskončnosti narave in lepoti pomladi — potem je film dosegel svoj cilj in namen, Lottka pa enega častilca več. —ec.

Nova železnica v Črni gori.

V Črni gori se letošnjo pomlad prične z gradnjo železniške proge Podgorica-Plevnica. To bo prva železniška proga, ki bo omogočala hitrejši prevoz pridelkov iz notranjosti Črne gore. Proga bo vezala Podgorico s Skadrskim jezerom in se bo po njej razvil živahen promet v tem kraškem hribovitem svetu. Nova proga bo baje že letos izročena prometu.

Tujci v Ljubljani

Od nedelje na pondeljek je prenočilo v Ljubljani skupno 113 tujcev. Od teh je prenočilo 95 v sledečih hotelih:

UNION: Belovsky Klement, posestnik, Mirna; dr. Bauer Ivan, kemikar, Dunaj; Deires Franc, trgovec, Dunaj; Dingelstein Avgust, potnik, Offenbach; Ehrenstein Emil, agentura, Dunaj; Func Filip, zečar, Beograd; Fingerhut Jonas, potnik, Dunaj; Grossauer Viljem, trg., Dunaj; Glyczy Lenart, veleposestnik, Čabar; Hohenberg Egon, trgovec, Dunaj Hahn Samuel, trgovec, Zagreb; Horowitz Henrik potnik, Dunaj; Jičinsky B., tov. direktor, Praga; Jaklič Milan, direktor, Zagreb; Kudaljcev Ivan, uradnik, Beograd; Kellert Evgen, potnik, Dunaj; Lewitch Avram, bančni direktor, Beograd; Löwit Josip, trgovec, Dunaj; Lohberger Julij, direktor, Gradec, Lederer Mavro, trgovec, Osijek; Löwber Bert., prokurist, Dunaj; Lipovš Ante, knjigovodja, Mirna; Meissner Arnold, trgovec Brno; Makovicecki Anton, trgovec, Dunaj; Matković Viktor, uradnik, Zagreb; Mally Jernej, trgovec, Stara Cerkev; Nauser Traugott, trgovec, Zagreb; Julij Premrou, trgovec, Karlovac; Piussi Romano, inženjer, Karlovac; Berger Geza, zasebni uradnik, Slav. Brod; Rücker K., tovarnar, Römerstadt ČSR.; Rabas Ad., gozd. mojster, Hmeljnik; Schauta Erika zasebnica, Grad Mokrice; Šmalc L., inženjer, Beograd; Veselko Ivan, lesotržec Mežice; Weil Maks, trgovec, Dunaj; Wolf Edmund, trgovec, Beograd; Vesel Franc, ravnatelj, Trst; Suppanz Emerik, trgovec, Rogatec; dr. Zagorsky Vladimir savjetnik, Bos. Šamac; Žuger Mirko, trgovec, Zagreb.

SLON: Cvar Antonija, poštna uradn., Ortnek; Cerer Anton, lesotržec, Kamnik; Zipper Bernard, potnik, Dunaj; H. Družević, trgovec, Podgorica; Heller R., inženjer, Kranj; Cravos Josip, trgovec, Trst; Lentz Alojzij, zasebnik, Zagreb; Levičnik Vinko, profesor, Celje; Ivan Obkirchner, trg. potnik, Domžale; Radošević Dušan, trgovski potnik, Dunaj; Tintner Maks, potnik, Dunaj; Tumpej Josip, oskrbnik, Sevnica; Wolf August monter, Dunaj.

JUŽNI KOLODVOR: Brus Mici, hči gostilničarja, Hotederšica, Brus Ivanka, hči gostilničarja, Hotederšica; Baraga Janko, nadučitelj, Kor. Bela; Finkät Fr., žagar, Okonina; Glive Ivan, posestnik, Ormož; Jergelj Ivanka, zasebnica, Kibnica; Jeraj Matija, lesotržec, Nizka; Jenko Antonija, hči posestnika, Sv. Frančišek; Krajcer Anton, trgovec, Pola; Lukan R., lesotržec, Trst; Oroszy Viktor, zasebnik Vrhnika; Potočnik Ivanka, šivilja, Bled; Pretner Ivana, hči posestnika, Komirje; Repuš Josip, železniški uradnik, Stična.

LLOYD: Beladova Viljemina, godbenica, Pelhrišmov; Skvarča Ivan, gozdar, Zagorje; Zemunich Duja, trgovec, Jesenice, Dalmacija.

SOČA: Brončič Relja, urar, Bugojno; Jahoda Josip, litograf, Novi Sad; Petrič Herman, uradnik, Maribor; Stanovnik Ivan, krojač, Vrhnika; Špoler Anton, trgovec, Dobrepolje; Trček Anton, posestnik, Bevke; Vidmar Ivan, trgovec, Žiri; Zaje Božidar, sin gostilničarja, Mokronog.

TRATNIK: Alempojević Jurij, carinik, Rakek; Adamović Vlasto, carinik, Tržič; Gruden Josip, abs. ing., Doljani; Klun Ivan, trg. potnik, Trst.

ŠTRUKELJ: Kambič Franc, trgovec, Metlika; Kumar Srečko, glasbenik, Škedenj; Parolič Marija, uradnica, Jesenice.

Poleg tega je prenočilo 18 tujcev v naslednjih gostilnah: De Schiava 7, Stari tišlar 4, Ravnik 3, Amerikanec in Novi svet po 2.

LOTTE NEUMANN

v Kino „Ljubljanski dvor“ 5. in 6. februarja

Iz življenja in sveta

Iz strahu pred noži

Pred par dnevi se je na beograjskem policijskem ravnatelstvu zglasila lepa mlada žena. Vprašala je po predstojniku, in ko so ji pokazali uradnika, s katerim se lahko pomeni radi svoje zadeve, je povedala, da ji leži na srcu strah pred njenim možem, ki je artist v metanju nožev. Do nedavno sta bila ona in njen mož angažirana na Dunaju v «Ronacheru». Tam sta se producirala precej časa, dokler ni ona spoznala drugega artista, po imenu Nussbaumerja, na katerega je njen mož postal strašno ljubosumen. Ženin mož, ki se piše za Jakuma, je poskrbel za to, da se ona in on, čim izteče angažman, preselita z Dunaja kam daleč. Odločil je, da se zatečeta v Beograd, z namenom, da najdeta zaslužka v kakem tamošnjem zabavišču.

Prišla sta torej v Beograd. In odkar sta tu, pravi Riri, kakor je lepo mlade žene artistično ime, kaže njen mož stopnjujoče se znake duševne razdraženosti, kateri ona prav nič ne zaupa. Še več! Prepričana je, da snuje njen mož proti njej morilne naklepe. Ker je vešč metalec nožev, mu gotovo ne bo težko izvršiti takega naklepa. Poklic mu gre v tem oziru naravnost na roko.

Jakum in Riri se producirata takole: mož postavi svojo ženo v kot, obda jo z lesom in začne metati nože, ki se zadirajo tik njenega telesa med roke in život, nad glavo, med bedra itd. Te nože meče proti nji iz nasproti ležečega kota. Scene so tako razburljive, da ženske, ki prisostvujejo predstavam, čestokrat omedlevajo, može pa spreleta kurja polt. Jakum je dolgo iskal prilike, da bi začel s svojimi produkcijami v Beogradu. Sedaj je iztaknil angažman, in ker se tako čudno vede, sluti lepa Riri, da se bo ž njo nekaj zgodilo . . . Ona je uverjena, da bo mož prvo priliko izrabil v to, da zažene nož mesto tik nje naravnost v njo in da jo zadene do smrti. Mož, pravi Riri, se bo potem izgovarjal, da se je napaka zgodila čisto slučajno. Ker je premeten, se bo znal oprati tudi pred sodiščem . . .

Policija je ovadbo gospe Riri vzela na znanje in je poslala na izvid svoje organe, da se prepričajo, kakšne okolnosti so ženo prignale do tega, da je prišla prosit pomoči in zaščite. Agenti pa niso mogli izvedeti nič drugega nego to, da Jakum in njegova žena ložirata pri «Zlatem konju», kier je znano zbirališče vseh vrst artistov. Napravila sta v tem času, odkar se mudita v Beogradu, že velik dolg, in zdaj ne vesta, kako bi ga plačala. O takih hudobnih naklepih pa policijski agenti niso nič zavohali.

Da si napravi komodnejše stališče ter si pribrani poznejše neprilike, je policija sklenila, da Ririjino ovadbo vzame na znanje: izgnala je Jakuma in njegovo ženo iz Beograda nazaj tja, odkoder sta prišla. Tako se je najlažje izognila tragičnemu koncu, ki ga je opisovala Riri, — če je njena ovadba bila resničen izraz strahu pred igro z noži in ne zgolj obtožba v histeriji.

Vsa oblačila za gospode in dečke v veliki izberi in po priznano nizkih cenah nudi konfekcijska industrija

Drago Schwab, Ljubljana

Novi predsednik ruske sovjetske republike

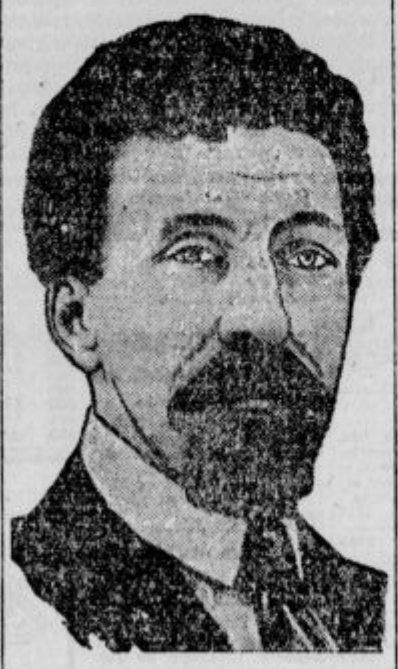

Po poročilih iz Moskve, se je vršila v nedeljo volitev Leninovega naslednika. Za predsednika ruske republike je bil izvoljen Rikov, dosedanji vodja gospodarskega oddelka sovjetske vlade in Leninov namestnik.

Rikov spada med ožji krog Leninovih prijateljev. V zunanjo politiko doslej ni posegal, zato je v evropski javnosti le malo znan.

Matematične naloge

Ljubljanski izprehodi.

Meščan našega mesta stanuje na kraju Poljan, pri mostu, pisarno pa ima na koncu Mirja. Ker gre v službo vsako jutro in vsako popoldne in ravnotako nazaj, mora to pot premeriti štirikrat na dan, razen nedelj in praznikov.

Naš meščan je pa iznajdljiv in muhast, ali recimo čudak, in zato sklene, da bo na tej svoji štirikratni poti na dan vsakokrat, torej štirikrat na dan, šel vedno po drugih ulicah.

Poskusi izračunati, v koliko dneh bo mož prekorakal vse mogoče kombinacije ljubljanskih ulic!

Toda tega ne znaš preračunati, to znajo pri nas samo boljši matematiki, ki pa morajo vedeti, koliko ima Ljubljana ulic. Da si olajšamo račun in izključimo vse ovinke, si mislimo, da je Ljubljana zgrajena pravokotno in da se ulice križajo v vzdoljnih in navpičnih križih, ter da je vzdoljnih ulic 19, povprečnih pa 13. Ljubljanskih ulic pa je več, in kakor znano, niso tako geometrično izpeljane. Pa če bi bile in bi mož korakal vsak dan po drugih, in brez ovinkov, in Ljubljana bi mu olajšala račun kakor zgoraj povedano, bo mož rabil mnogo dalj kakor vse svoje življenje, namreč 847 milijonov 993 tisoč in 910 dni.

Naše srce.

Takšne čudeže ima v sebi naša meglena Ljubljana. Toda vsakdo nosi v sebi samem ravnotakšne čudeže. Srce je kakor stroj, ki nikdar ne odpove, pri zdravem in razumnem človeku tega stroja tudi ni treba nikdar popravljati, silno elastično je in brez minute prestanka gre in teče in utriplje noč in dan tako svojih šestdeset, osemdeset in več let. Njegovi utripi si sledé bolj naglo, kakor sekunde. Kaj mislite, kolikokrat je utripnilo srce šestdesetletnega človeka?

Srce utripne povprečno na uro 5000 krat. Računaj leto na 365 in četrt dneva, potem je srce v 60 letih življenja storilo utripov: 2 milijardi in 629 milijonov in 800 tisoč.

Občni zbor človeštva.

V svetovni vojni smo doživeli zbiranje milijonskih armad. Pa tudi ti zbori so prav neznatni napram onemu, ki bi nastal, če si predstavljamo: Nekdo, ki ima moč, ukaže in skliče, da se imajo določenega dne vsi živi ljudje brez izjeme naenkrat zbrati na istem kraju. «Kraj» bi seveda bil precej obširen, da bi na njem našlo mesta 1580 milijonov ljudi. Toliko jih namreč baje sedaj živi na zemeljski obli. Recimo, da bi svetovna komanda vsakemu zborovalcu dovolila, da zavzame prostor 4 kvadratnih čevljev, da se more na tem prostoru nekoliko gibati.

Pri tem pomisleku boš tudi Ti, dragi bralec, najbrže precenjeval širino prostora, potrebnega za takšen občni zbor človeštva. Na daljavo ene milje ima namreč 12.000 ljudi prostora. Na kvadratno miljo pride torej z inhkoto 12.000×12.000 = 144 milijonov ljudi. Za vse človeštvo torej ne potrebuješ več kot 11 kvadratnih milj, kar odgovarja n. pr. površini majhnega otoka Bornholma ali površini Bodenskega jezera, to je pri nas n. pr. površini združenega Ljubljanskega polja in Barja od Iga in Studenca pa do Domžal, Mengeša, in recimo Medvod. Toda ta prostor je že skoraj preveliki!

V «kliště!»

Ko smo že zbrali celokupno človeštvo zemeljske oble na Ljubljanskem polju, ga pa ne pustimo domov v Ameriko, Afriko in druge kraje, predno nismo napravili še enega poizkusa. Naročimo torej pri tvrdki I. I. Naglas velik lesen zaboj, po domače kišto, ki naj bo enako dolga kakor široka kakor visoka, torej kockasta, in tako velika, da lahko v ta zaboj pospravimo in lepo zložimo vse ljudi. V to svrho določimo vsakemu sotrpinu prostor, ki je dva metra dolg, dve tretjini metra širok in pol metra visok, da se lahko narodi prezračijo in da lahko med zloženimi ljudmi porabimo tudi še nekaj zavojnega materiala.

Kako velika mora torej biti takšna «kišta» ali vsaj kako dolga ena njena stranica?

Vidiš, dragi moj, tudi tukaj segaš predaleč in previsoko. Stranica kockaste «kište» ni nič daljša, ko 1000 m, to je en km. Ali: V «kišto», ki meri en kubični kilometer, lahko na zgoraj opisani način pospravi vse ljudi, kar jih danes na svetu živi. Če ne verješ, izračunaj, in če še ne verješ niti lastnemu računu, pa poizkusi!

Statistika

Profesor Hiram Ballart je v Newyorku izdelal statistične podatke o duševnem razpoloženju Amerikancev. V ta namen je vse ljudi razdelili v tri skupine: žalostne, vesele in ljudi brez izraza. Po dolgotrajnem opazovanju je prišel do sledečega rezultata: Na 100 oseb pride 78 žalostnih, 5 veselih in 17 brez izraza. Iz teh podatkov izhaja logična posledica da so Amerikanci zelo žalosten narod. Zato so si v Ameriki seveda zastavili vprašanje, zakaj so Amerikanci tako žalosten narod? Oblasti odgovarjajo: Naš narod ima dobre zakone, kot n. pr. zakon proti alkoholu. Že radi tega bi se morali vsi smejati. Morda so Amerikanci žalostni radi tega, ker se ta zakon strogo ne izvaja? Ali bi morda trebalo še kaj zabraniti, da bi ljudje bili veselejši? Resnično gotovi krogi v Ameriki razmišljajo o tem da se zabrani tudi pušenje. Ako Amerikanci tudi v tem slučaju ne bodo veselejši, tedaj pa gotovo ni več pomoči.

Iveri

Odkrita izpoved je dobra za dušo (geslo quakerjev, geslo salutistovske ali reševalne vojske, geslo dunajskega psihanalista Freuda, načelo krščanske izpovedi, zmisel Aristotelove «Katarse», ki ni po najnovejši razlagi «očiščevanje», marveč **izživetje**, kakor pravi Župančič: naj srce se navriska in najočel).

•

Najmanjša skica več pove nego naldaljše poročilo (Napoleon).

•

Nič ni slajšega od resnice, pa vendar je resnica grenka. (Paul Hervieu)

•

Često se sreča kakega človeka zida s polomljenimi kosi tuje sreče. (P. Hervieu)

•

Imej vedno pred očmi za primer nekega zaslužnega človeka in živi, kakor da je on tu prisoten, kakor da on opazuje, kaj delaš. Naj ti njegova slika vselej bdi pred očmi: da ti poslužbodisi za zgled ali za nasvet. (Seneca)

× **Prvi boljševiški svetnik.** Boljševiki imajo torej svojega prvega svetnika — Lenina, ki ima na vesti stotisoče umorov, smrt milijonov ljudi, ki so poginili od gladu. «Chicago Tribune» poroča iz Rige: «Kongres združenih sovjetskih republik je imel zborovanje, posvečeno Leninovemu spominu. Po govorih Kalinina, Zinovjeva, Stalina in Buharina so bile sprejete resolucije te-le vsebine: «Tisočim revolucijonarnih romarjev, ki so prišli iz vseh kotov Rusije in sveta, bo dovoljeno, da obišče Leninovo svetišče in gledati obličje svojega dragega voditelja. Leninovi spisi bodo v enem zvezku dani na svetlo v enem milijonu iztisov v ruskem jeziku. Prevedli jih bodo tudi v tuje jezike, zlasti v vzhodne. Ta knjiga bo komunistično «sveto pismo», ki ga bodo Leninovi učenci razširjali po celem svetu. Leninovo svetišče bo v obliki piramide zgrajeno v Petrogradu.»

× **Koliko so tehtali Leninovi možgani?** Iz Moskve poročajo, da je prof. Abrikosov izjavil, da je bila Leninova smrt markanten pojav dedičnosti. Leninov oče je umrl v isti starosti, tudi zaradi možganske kapi. Leninove možgane so vložili v špirit. Njihova teža 1.340 g je normalna.

× **Samomor rablja.** V Vratislavi (Breslau) se je 1. februarja ustrelil krvnik Speete, ki je obesil v svojem življenju 45 zločincev. Samomor je izvršil, ker ni mogel prestati izgube svoje pravkar umrle žene.

× **Steklega psa pojedel.** V Voltsbergu na Štajerskem je umrl v bolnici tovarniški delavec zaradi stekline. Trpel je strašne muke. Naknadno so ugotovili, da je revež ubil in pojedel lastnega psa, ki so ga zasledovali zaradi stekline. Ta pes je ogrizel pred tremi tedni tri osebe, ki so brzkone tudi izgubljene.

× **Prestopil k islamu.** Lord Headly ki je prestopil k islamu, je bil dolgo edin angleški plemenitaš, ki je bil mohamedanske vere. Nedavno je dobil naslednika; to je baronet sir A. Hamilton iz Sussexa. Razen teh dveh izpoveduje islam tudi lady Hester Stankope, ki je znana po svojih izrednostih. Mnogo let je hodila z beduini po arabskih puščavah. Prvi Anglež, ki je prestopil k islamu, je bil neki župnik angleške cerkve, ki je l. 1891 v liverpoolski mošeji javno zatajil krščanstvo in proglasil islam za edino veroizpovedovanje, ki osrečuje človeštvo. Razen v Liverpoolu je na Angleškem mošeja še v Londonu.

Lenin na mrtvaškem odru

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

M. Š.:

Iz sodne dvorane

Dr. Cene Aženpeč se je strahovito razburil.

Ravno na tem-le mestu je bil prečital znamenitega Fr. Ž. «Znamenite porotne zagovore». Vpokojeni sodni svetnik Peter Čurimuri je sedel poleg njega zatopljen v časopis. Trgovec Figa je kadil cigaro in gledal skozi okno kavarne.

— Kaj pa je? se je prestrašil gospod Čurimuri.

— Poglejte, je s pridušenim glasom, plašno oziraje se po kavarni pričel dr. Aženpeč. — Ali ni to brezobzirnost brez primere? Najprej nam ukažejo: Ali, zagovarjaj falota za vbogajme, potem, ko pa z muko stišneš iz drenovega slučaja z vsemi štirimi porotni zagovor, te pa dajo v časopis! In zasukajo in prestavijo tvoje besede, da se smeje širom vsa domovina!

— Kaj blebetate, saj vendar tisti niso pisali tega, ki so vam ukazali zagovarjati! je resno pograjal svojega mlajšega kolego bivši sodni svetnik.

— Ravno tisti. Le pazite. Najprej lopne po zagovornikih, potem po porotnikih. In po načelu, da vrana vrani ne izkljuje oči, govori prav dostojno, češ, kljub temu, da predlagate za poneverca kazen, ga porotniki oproste.

— Toda, gospod kolega, vi vendar sodnega dvora ne morete imenovati vrane! Iz tega sledi nujen sklep, da on ni boljši od vas — he — he.

Gospod Peter Čurimuri pogleda na soseda Figo, triumfira same duhovitosti.

— Vidite, vrane, vrane, — se ljuti doktor. Povem vam in dokažem. Čujte torej:

— Na klopi pred dvorom stola —

— Kaj, kaj, ga prekine Figa, prosim, ne razumem prav!

— A pardon, pozabil sem, da ste vi lajik. Na obtožni klopi pred sodnim dvorom, to je pred sodnim stolom, sedi postarna kmečka ženica. Na levi javni obtožitelj, pred njo sodni dvor, na desni zapisnikar —

— in sodni stol? prekinja trgovec Figa.

— To je sodni stol, to vse skupaj. Torej! Predsednik prične otipavati obtoženkino rodovnico —

— Ni mogoče! vzklika Figa.

— ime, rojstvo, očeta, mater, predkazni, vojaško službo itd. Nato privleče predsednik velikansko polo in vprašuje dalje. Kato se podomače reče pri hiši, koliko bratov, sestra, otrok, smrtnih slučajev, koliko sadnega drevja pri hiši, ali hruške ali tepke, seno ali slama —. Naenkrat prekine predsednika državni pravdnik, to je, gospod Figa, da me ne bodete spet prekinjali, javni obtožitelj. Visok, močan gospod, pridiga z velikim glasom in pred porotniki posebno rad govori o tem, kako rad je umorjeni hodil v cerkev in kako se je pred vsakim večjim žgancem prekrižal, prej ko ga je cmoknil v usta.

— Gospod predsednik! kaj pa vprašujete? To vendar ne spada v generalija!

Predsednik vrže polo po mizi in vzdihne.

— Vidite, to so nam spet naprtili. Za vsakega falota moram izpolniti tako rjuho in jo poslati temu prokletemu minist-a-rstvu. Saj je za smejat! Poleti love muhe tam po minist-a-rstvu. Pozimi pa linirajo take pole, da si krajšajo čas, se delajo potrebne z ozirom na redukcijo in nam krajšajo življenje. Bič bi bilo treba vzeti pa prav pošteno nagajžlati tiste ljudi! — (Državni pravdnik kima.)

Torej, mati, Vi ste obtoženi, da ste rekli napram Katri Kufejoš v Prekmurju, da naši financarji nimajo kaj dela, ter da bi jih bilo treba domov poslati.

Veste, gospod državni pravdnik, — je nadaljeval gospod predsednik —, to je vse . . . (podrgnil je skrčen kazalec pod mečo palca). Koruption. Saj nič ne rečem. Za smejat je pač! — (Državni pravdnik pomenljivo pritrjuje.)

Ali ste to storili, ali ne, mati? Potem ste naznanili na žandarmerijski stanici, da Vam je Katra Kufejoš pravila, da je Vaš sosed financarju dal deset kilogramov krompirja, da mu je dovolil vola gnati čez mejo na Madžarsko. Očitali torej podkupljivost!

Le hitro povejte, če ni res!

Bomo kar na kratko napravili, gospodje. Ta Katra Kufejoš trdi, da ni obtoženki nikoli ničesar rekla, potrdi pa inkriminirane besede obtoženke. Drugače ni nič slabega čez njo, glas dober, predkazni nič — prosim, gospod državni pravdnik! —

Ta vstane, se pokrije s čepico, stegne roke, da so ohlapni rokavi talarja zavihrali in prične svoj plaidoyer:

— Visoki senat! Ta ženka, v vsej svoji prekmurski preprostosti si je upala dvigniti besedo čez predpostavljeno oblast! Čez ono oblast, ki se ji mi klanjamo, in katere ukrepe neprikorno izvršujemo! Kajti novo sveto pismo današnjega veka bi se moralo glasiti: V začetku je bila oblast itd.

— Ali smem nekaj reči, gospod sodni dvor? se zdajci oglasila obtoženka, plaha, tresoča se po vsem telesu.

— Kaj boš blebetala, saj je za smejat, no — pa povej — saj pomagalo ti tako nič ne bo! zarentači predsednik.

— Katra Kafejoš mi je to res povedala. Jaz sem pa mislila, moj Bog, saj to pri financarjih ne sme biti, mogoče pa je to res eden slabi vmes. Hotela sem, da bi kralj to zvedel in vprašal, kako in kaj. Zato sem povedala orožnikom, dobro sem mislila!

— Visoki senat! nadaljuje govornik. — Obtoženka je žalila oblast z ozirom na službeni posel. Podan je § 104. srbskega kazenskega zakona. Udarite jo z vso silo pravice! Končal sem!

Sodni dvor odide k posvetovanju. Sodni dvor se vrne.

Predsednik razglasi sodbo:

«V imenu . . . Boste krivim spoznani pregreška po § 104. srbskega kaz. zakona, ker ste rekli, da javni nameščenci nimajo kaj dela, da bilo treba prav pošteno nagajžlati — ece — to se pravi, da bi jih bilo treba domov poslati. Nadalje ste tam in tam, že veste kje in komu, rekli, korupcijon — ece — to se pravi tisto zavoljo krompirja.

Dr. Aženpeč se prekine. — Saj veste, naš predsednik je že postaran in se rad zmoti. — Nato nadaljuje:

— Predsednik potem še pove: Smo vas obsodili, da bodete kaznovani na sto dinarjev ali pa na štirindvajset ur zapora. Tako. Ste razumeli? Sprejmete kazen? Da si bodete zapomnili, kaj se pravi čez višje govoriti! Adijo, zbogom!

Ob vratih je sedel sodni sluga, ki je v tem hipu kihnil.

Tako je dr. Cene Aženpeč končal svojo povest.

Rešimo sokolski Tabor!

Jean de la Hire: Lucifer
fantastičen roman v šestih delih

116

O Laurencinem in Grisylinem načrtu ni izvedel nič. Ko sta namreč junakinji dospeli dve uri za Sainclairom do gradu, sta slučajno naleteli na pastirja in od njega sta izvedeli dovolj, da sta lahko sklepali, da je grad prazen in da barona ni več v njem. Sklenili sta torej, da se vrneta nazaj v Kolmar, kamor pride prej ali slej tudi Nyctalope, da pripravi po novih načrtih zadnji napad na Luciferja. Laure in Grisyl sta dospeli v vilo Saules pred Sainclairom, ki se je zamudil v Freiburgu. Gospod Charles in gospa Blanche sta jima svečano obljubila, da ne bosta nikomur govorila o njunem junaškem namenu.

Popoldne je prispel tudi Lourmel iz Strasbourga, kamor ga je iz Pariza pripeljal aeroplan. S seboj je donesel šifrirano radio-brzojavko, ki mu jo je poslal Raymond iz Georgetowna (v angleški Guyani) 27. maja in ki se je glasila: «Ogledali smo si ljubke Antille. Vse gre dobro. Irena in Henri sta vesela in zadovoljna. Novega nič.»

«Mina pa je umrla 24. maja,» zamrmra zamišljeno Sainclair.

Nato pove Lourmelu, gospej Blanchi in gospodu Charlesu Nortmundu, kaj je izvedel od Franca.

«Strašno! Strašno!» vzklikata Alzačana.

«Res je,» potrdi resno Lourmel. «A to so bili najbrž samo poizkusi. Moje mnenje je: Irena je tam doli na Antilih mirno zaspala, Lucifer pa je medtem pritegnil njen perisprit ter ga zamenjal z Mininim . . .»

«Torej desinkarnacija in reinkarnacija?» dé Sainclair.

«Da . . . Vsekakor ne smemo izgubljati časa. 29. maja smo! . . . Imamo le še enajst dni . . . In severni tečaj je daleč! . . .»

«Lucifer bo gotovo še pred 10. junijem na tečaju,» pravi Nyctalope. «Sredstva, s katerimi razpolaga, so ogromna . . . Znano nam je že, da njegova podmornica, če je istega tipa kakor Überalles — ne pozabite pa, da Grisyl o njej ne ve ničesar, in tudi rdečelasec nam ni o njej nič govoril — da plove njegova podmornica s hitrostjo 100 milj na uro, to je skoraj 200 kilometrov... Od Gdanskega do Spitzbergov je po morju približno 3800 kilometrov... Lucifer utegne ta hip biti že na Spitzbergih... Lahko si mislite, da ima Lucifer še drugih prevoznih sredstev kakor sani, pse in kajake, ki bi ga prepeljali preko ledu polarnih krajev! Od Spitzbergov do tečaja meri zračna črta kakih 1000 do 1200 kilometrov. Z letalom se ta razdalja premeri v šestih urah! ... In je-li mar izključeno, da bi Lucifer imel v svoji podmornici posamezne dele letala, morda celo v dveh izvodih? . . .»

Molk.

Lourmel pravi:

«Na tečaju so magnetične okoliščine brez dvoma take, da bo teledynamo imel neomejeno moč... Ne razumem seveda, kako. Da bi mogli vse te stvari doumeti, bi morali naši raziskovalci in učenjaki dolgo časa študirati, poleg tega pa natančno poznati teledynamo in njegovo funkcioniranje... Rdečelasec Hunter nam je o njem vedel tako malo povedati, Grisyl pa sploh ne ve ničesar! ... In severnega tečaja do sedaj razen Pearya še nikdo ni dosegel.»

«Kaj, če bi izpraševali Kroona?» predlaga gospod Charles Nortmund.

Kroon je bil tisti, ki sta ga Sainclair in Corsat v noči od 11. na 12. maja presenetila in ujela v rdeči hišici. Od takrat je bil zaprt v kleteh vile Saules.

«Kroon je bil le orodje v Luciferjevih rokah, in ne bogzna kaj razumen, in služil je kot čuvar in krvnik ujetnikov. No, poskusimo kljub temu lahko!»

Sainclair, Lourmel in Nortmundi odidejo v podzemlje. V eni izmed kleti, ki je bila razmeroma udobno opremljena in razsvetljena z električno žarnico, kajti solnčna luč ni dohajala skozi nobeno lino, najdejo rdečelasca pri jedi, poleg njega pa stražnika z revolverjem v roki.

Sainclair mu obljubi življenje in svobodo od 15. junija dalje, poleg tega pa še stotisoč frankov, če mu razkrije vse, kar ve o «gospodu baronu», o Schwalzrocku, o teledynamu itd. Kroon je ves obupan, da si ne more prislužiti bogastva in svobode: izvzemši o rdeči hišici in podrobnosti o bivanju «gospoda barona» v njej, ki je prihajal zelo poredko in se hitro zopet odpravil, ni ujetnik vedel ničesar. In njegova žalost, ki jo je izražal v besedah, v kretnjah in v vsem obnašanju, je bila tako odkritosrčna, da ni nikdo dvomil o njej.

Ko uvidijo, da ne izvedo ničesar, se vrnejo v Nortmundov delovni kabinet.

Nenadni in nepredvideni odhod Luciferja s Schwalzrocka jim ne gre iz glave. Strašne zagonetke in nedoumljivi problemi, ki jih jim je Lucifer zadal že toliko, so se pomnožili za enega. Kaj se bo zgodilo na tečaju? Od razrešitve teh zagonetk odvisi sreča in življenje ne samo Sainclaira in njegovih zaveznikov, ne samo Laurence, Irene, malega Henrija, gospoda Aleksandra Priilanta — ampak tudi življenje in sreča milijonov in milijonov ljudi... Zmaga Glója Wartešskega bi bila zmaga Luciferja — ne Luciferja, Nosilca Luči, Luciferja - Duhá Teme — zmaga Zlega nad Dobrim; in ta zmaga bi pomenila smrt svobode, zasužnjenje ogromne večine človeštva pod bičem nedotakljivega tirana, ki bi ne brzdal svojih strasti in izpustil uzdo krvoločnosti in slavohlepju!...

Govorili so, premišljevali in kovali načrte tja do večera. Pri jedi, kjér so bile navzoče tudi gospa Blanche, Laurence in Grisyl, skušajo govoriti o drugih stvareh. A ni šlo: besede kar niso hotele z jezika, in kmalu so se razšli.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Instrukcijo
za nižješolca, sprejme realec petošolec. Naslov pove uprava „Jutra". 2858

Instrukcije
iz matematike, opisne geometrije in fizike, sprejmem. — Ponudbe pod „Gotova pomoč" na upravo „Jutra". 2844

Vezenje (štikanje)
na stroju, se poučuje v in izven hiše. — Naslov pustiti v upravi „Jutra". 2839

Službe (dobe)

Služkinja za vse
ki zna kuhati in opravljati druga hišna opravila, dobi takoj dobro mesto. Naslov se izve v upravi „Jutra", Prešernova ulica 54. 2605

Gospodična
ki igra kak instrument in začetnico z dobrim glasom za petje, se išče za učenje. — Vprašati od 12—2 vsak dan v kavarni „Narodni dom". Kopelnik. 2771

Priučenega laboranta
ki je zmožen samostojnega dela, išče kemični laboratorij večjega industrijskega podjetja. Ponudbe je vposlati na upravo „Jutra" pod „Samostojni laborant". 2786

Službe (iščejo)

Abs. eksp. akademik
išče mesta v kakem večjem podjetju. Gre tudi brezplačno. Ponudbe na poštni predal 167 2651

Potnik
vpeljana starejša prvovrstna moč manufakturne stroke, išče s 15. februarjem nameščenja. Ponudbe se prosijo na upravo „Jutra" pod šifro „Slovenija in Hrvatska". 2641

Mlad trg. pomočnik
išče mesta v trgovini z meš. blagom ali špecer.... Nastopi takoj ali pozneje. — Naslov pove uprava „Jutra". 2706

Absolvent
slov. trgovske šole s prakso, vojaščine prost, želi nameščenja. Dopise na upravo „Jutra" pod „Točnost". 2847

Gospodična
z 12letno prakso v notarski pisarni, želi mesta v notarski ali odvetniški pisarni v Ljubljani ali na deželi. Cenjene ponudbe pod „Notarska pisarna" na upravo „Jutra". 2852

Zasebni uradnik
s prakso, zmožen vseh pisarniških del, slov., nemščine, srbohrvaščine in deloma ital. ter francoščine, išče mesto, najraje v knjigovodstvu ali korespondenci. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe pod „Marljiv" na upravo „Jutra" 2856

Prodajalka
meš. stroke s triletno prakso, želi premeniti mesto takoj ali pozneje. — Reflektiram le na večjo trgovino v mestu ali na deželi. — Cenj. ponudbe pod „Prvovrstna" na upravništvo „Jutra". 2004

Učenka
katera se je učila že 2 leti v trgovini z mešanim blagom, želi zadnje leto premeniti svoje mesto radi obširnejše izobrazbe v večji trgovini na deželi. Nastop po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra". 2784

Izurjena stenografinja
slovensko-nemška, strojepiska išče mesta. Ponudbe pod šifro „Izurjena" na upravo „Jutra" 2831

Trgovski pomočnik
vešč manufakture, gre tudi v galanterijo, mlajša moč, želi mesta. Cenjene ponudbe na naslov: Ignac Kveder, Križ pri Tržiču. 2821

Obrt

Dežnike
popravlja in prodaja po zelo nizki ceni M. Hostnik, Vodnikov trg (paviljon). 2636

<Tribuna>
F. B. L. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovska cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1. — Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov in šivalnih strojev. Preko zime se shranijo in sprejemajo v popolno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. 2294

Mehke ovratnike
za gospode in vsakovrstno perilo šiva gospa. — Naslov pove uprava „Jutra". 2773

Pletenine
vseh vrst in predtiskarija ročnih del — najmodernejši vzorci — cene nizke. L. Turk, Pred škofijo 3/I, v prejšnjem poslopju Kreditne banke. 2809

Prodam

Šivalni stroj
skoraj nov, se proda. Naslov v upravi „Jutra". 2656

Srebrne krone
po 1, 2 in 5 staroavstr., dobi najvišji ponudnik nekaj tisoč. Reflektanti naj se javijo pismeno na upravo „Jutra" pod „Krone". 2626

Ljubljanski Zvon
30 letnikov (od leta 1885. do leta 1915.), broširan, se proda. Kje, pove upravništvo „Jutra". 2559

Katica, povej mi,
kje si kupila posodo? Ali ne veš, da se kupi najboljše pri Vicelnu, Maribor, Glavni trg? 191

Lepa jedilnica
in glasovir, se prodasta. — Naslov pove uprava „Jutra". 2850

Črn površnik
čisto nov, za gospoda majhne postave, prodam za 270 Din. Šentpeterska vojašnica, 1. n., desno, vrata 4, št. 81. 2857

Ullstein Weltgeschichte
6 knjig v najboljšem stanju, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 2780

Črne hlače
telovnik in frak, vse skoraj novo, se proda za 500 Din. Naslov pove uprava „Jutra". 2806

Harmoniko
trivrstno z italijan. (tržaško) glasbo, fino, še ne rabljeno, prodam. — Ponudbe pod šifro „Harmonika" na upravništvo „Jutra". 2522

Čevljarski šivalni stroj
sistem „Patent Elastic", skoraj nov, se proda za 4000 dinarjev. Natančneje pri Iv. Sentičar, Žigraki vrh štev. 22, Sevnica. 2814

Ostanki za perilo
naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! — Resljeva cesta 20/I. desno. 2817

Otroški voziček
se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2805

Kratek klavir
se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2853

Eska kolo
dobro ohranjeno, se proda. Poizve se v Knafljevi ulici 7, vsak dan od 3.—4. ure pop. 2846

Jaušovega lesa
deb. 20 do 60 cm, se proda okoli 3000 m³ in več vagonov hrastovega lesa. Šilvar, Ljutomer. 2813

Kupim

Steklenice od parfumov
in kolinske vode, kupi drogerija J. C. Kotar, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 2583

Ljubljanski Zvon
letnik 1923, prvo številko, kupi Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Suhe hruške
prvovrstne, kupim takoj večjo množino. Ponudbe z navedbo cene, vrste in količine nasloviti: Jozo Kovač, Ljubljana, Stari trg 3. 1726

Tračnice — kretnica.
Kupim v dobrem stanju: 220 do 280 m tračnic, po m 25 do 32 kg težke, in desno kretnico, profil 35—65, 120—150 hrastovih pragov. Parna žaga na Škofeljci. 2798

Hrastovih desk
lepih, suhih, kupim 30 m³ brez grč in vsakršnih napak, nežamane debeline 27, 34, 41, 54 mm, širine od 20 naprej in dolžine od 2—4 m. — Cenjene ponudbe z navedbo zadnje cene franko vagon pod „Plača se pri prejemu" na upravo „Jutra". 2815

Kmet-pridelki

<Agraria>
Maribor, Aleksandrova cesta št. 57, prodaja: Moko Ia banaško, lepa namizna jabolka od 50 kg naprej po najnižjih dnevnih cenah. — Istotam se kupuje fižol po najvišjih dnevnih cenah. 2353

Lokali

Gostilna in mesarija
z vsem inventarjem v zelo prometnem kraju, se odda takoj v najem. Pismene ponudbe najkasneje do 12. febr. s priloženo znamko na upravo „Jutra" pod „Ugodna prilika". 2517

Nepremičnine

Lepa enonadstr. vila
12 velikih sob s pritiklinami, 5 oralov vrta, 10 minut od Celja, poceni naprodaj. Stanovanja prosta. Ponudbe pod „Vila" na Aloma Company, Ljubljana. 2742

Posestvo
obstoječe iz 13 johov (7 johov bukovega gozda), je po zelo ugodni ceni naprodaj v bližini Rimskih toplic. Vprašati je pri Podpečnik Jožefu v Trbovljah, Loke štev. 196. 2780

Lepo posestvo
se proda blizu Mokronoga, 20 min. od postaje Mokronog-Bistrica, obstoječe iz vseh gospodarskih poslopij, sadonosnega vrta, približno pet oralov njiv tik gospodarskega poslopja, 3 orale travnika, lep zaraščen gozd (6 oralov), pašnik (ena parcela zapuščenega vinograda). Kupec se veseli lahko takoj, na željo mu prodam tudi manj. — Pojasnila daje Anton Bule v Mokronogu. 2306

Enonadstr. trg. hišo
v lepem in jako prometnem trgu na Sp. Štajerskem, prodam po nizki ceni. — Naslov pove uprava „Jutra". 2783

Enonadstropna hiša
tik ob državni cesti in trgu, primerna za vsako obrt, se proda za 75.000 Din. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Bremenoprost". 2779

Stanovanja

Prazna soba
(tudi dve) s posebnim vhodom, se išče za takoj. Tudi v bližnji okolici. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Prazna soba". 2654

Starejši gospod
išče čedno opremljeno sobo s posebnim vhodom v Spodnji Šiški. Ponudbe pod: F. O., Ljubljana I, poštni predal 45. 2777

Eno sobo (ali dve)
prazno ali opremljeno, solnčno, v mestu ali okolici, iščem takoj za 1—3 mesece. Ponudbe pod „Zelo snažno" na upravo „Jutra". 2845

Na stanovanje
se sprejme gospodična ali dijak. Kje, pove uprava „Jutra" 2830

Prekrasno stanovanje
obstoječe iz 3 sob in pritiklin, dobi kdor prevzame novo elegant. popolno pohištvo. Vprašanja na upravo „Jutra" pod „100.000". 2804

Sobo
prazno ali opremljeno, išče takoj ali najkasneje s 1. marcem mlad soliden samec. — Cenjene ponudbe pod „Soba 1924" na upravo „Jutra". 2820

Stanovanje
3 sob sredi mesta, zamenjam z enakim ali tudi z 2 sobama. Naslov pove uprava „Jutra". 2818

Soba s hrano
se odda solidnemu gospodu. — Naslov pove uprava „Jutra". 2828

Na stanovanje in hrano
se sprejme dva šolarja(ice) ali zakonski par. Elektr. razsvetljava in uporaba klavirja Naslov pove uprava „Jutra". 2823

3000 Din nagrade
onemu, ki preskrbi stanovanje 1—2 sob v stari hiši v okolici Ljubljane. — Ponudbe pod „7 Teb" na upravništvo „Jutra". 2842

Mesečno sobo
prazno ali opremljeno s separatnim vhodom, išče za takoj ali pozneje gospodična, ki je ves dan odsotna, najraje v okraju Sv. Jakoba ali Rimske ceste. — Cena postranska stvar. Naslov v upr. „Jutra".

Stanovanje
opremljeno, 2 parketirani sobi, kuhinja z balkonom, veranda in pritikline, se takoj odda celotno ali za letoviščarje v Medvodah, 5 minut od postaje. Ponudbe pod šifro „Vila Turk, Preska Medvode" — Proda se tudi vila. 2794

Na stanovanje
se sprejme gospodična. Mesečna stanarina 100 Din. — Naslov pove uprava „Jutra". 2795

Lepa, opremljena soba
z električno razsvetljavo, se odda takoj solidnemu samskemu gospodu. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Snažna" 2801

Kapital

Kompanjonko
s kapitalom 100.000 dinarjev išče trgovec v mestu. Pogoj je sodelovanje. Primerno izobražene samostojne dame naj pišejo pod „Zasigurana eksistenca" na Aloma Company, Ljubljana. 2749

Kompanjona
s svoto od 50—75.000 Din. sprejmem takoj za sodelovanje pri večjem podjetju. — Ponudbe pod šifro „Dober zaslužek" na upravo „Jutra". 2776

2689

2—3 gospodje
s kapitalom 50.000—100.000 Din, za dobro idoče malo tvornico, se iščejo v svrho ustanovitve družbe. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „Ugodna prilika". 2679

Kompanjon
se išče za malo tvornico s sigurnim dobrim zaslužkom, s kapitalom 75.000—100.000 Din. Ponudbe na upravništvo „Jutra" pod „Dobri zaslužek". 2676

Družabnik
z malim kapitalom in po možnosti s prostorom za pisarno, se išče. Ponudbe pod „Brezkonkurenčno podjetje" na upravo „Jutra". 2807

Posojilo 5000 Din
iščem in vrnem 6000 Din v 6 mesecih. Ponudbe pod šifro „Zelo nujno" na upravništvo „Jutra". 2841

Dopisovanje

Dopisovati želim
radi pomanjkanja znanja s plemenitim, zdravim akademično izobraženim gospodom v stalni, dobri poziciji, 40 do 50 let starim. Kdor hrepeni po udobnem domu, ljubeznjivi, skromni, vsestransko izobraženi ženici, naj se blagovoli javiti s polnim naslovom. Dopisi se na željo vrnejo. Na upravo „Jutra" pod „Fortes fortuna adjuvat"

Znanja želi
40letna dama s premožnim gospodom od 45—60 let. — Dopise pod šifro „Dolgčas" na upravo „Jutra". 2810

Ker poštno ležeče
ne sprejema pisem pod šifro, naj blagovoli gdč. pod imenom „Tujka" dvigniti odgovor v upravi „Jutra". 2837

Ženitve

V svrho pozn. ženitve
želi znanja državni nastavljenec, izobražen v trgovski, gost.inilki n lesni stroki, s precejšnjim premoženjem, z gospodično ali vdovo v starosti od 20—30 let s primernim premoženjem, ki bi bila izobražena v eni od navedenih strok. Le resne ponudbe, če je mogoče s sliko in primernim odkritim življenjepisom, ki se vrne, pod šifro „Plemenito srce" na upravo „Jutra". Tajnost zajamčena. 2790

V svrho ženitve
želi mladenič star 28 let, tesarski preddelavec, znanja z mladenko staro 18 do 25 let, ki bi imela malo posestvo na deželi. Prednost imajo tudi vdove brez otrok. Dopise s sliko, ki se na zahtevo takoj vrne, pod „Vesela pomlad" na upravo „Jutra". Tajnost zajamčena. 2791

Dobroidočo pekarijo
iščem v najem kje na deželi ali v malem mestu. Pismene ponudbe pod šifro „Pekarija" na upravo „Jutra". 2827

Izgubljeno

Izgubila se je
v petek zvečer zlata ovratna verižica z obeskom. Ker ista ni moja last, se prosi poštenega najditelja, da jo proti dobri nagradi odda v upravi „Jutra". 2816

Izgubila se je
4. t. m. od Starega trga do Sv. Jakoba nabrežja denarnica s srednjo vsoto denarja in zlato verižico z obeskom. — Pošten najditelj se naproša, da vrne isto proti dobri nagradi na naslov: J. Baraga, Stari trg 9/II.

Živali

Zatekel se je
mlad pes ovčje pasme. — Restavracija pri Šestici (8). 2802

Razno

Plesne obleke
od Din 400 do Din 1200 v vseh barvah. Po natančnem naročilu glede velikosti, barve in materijala pošljem tudi po povzetju. P. Magdič, Ljubljana (nasproti glavne pošte). 2126

Umetniške razglednice
in pisemski papir kupite najceneje pri M. Tičar. 57

Tovarna
za ločenje dragih kovin I. Augustin, Ljubljana, Sv. Jerneja cesta št. 231, prevzame vsakovrstno zlato in srebro v predelavo in prodajo. — Pozlačenje, posrebrenje, poniklanje in pobakrenje. 2713

Amerikanec
ameriški državljan, ki ima veljaven potni list, se išče za dobičkanosno transakcijo. — Kapitala se ne potrebuje nobenega. Ponudbe pod „Amerikanec štev. 2800" na upravo „Jutra". 2800

Potrebujem
spretnega in sposobnega
tamburirarja
za vezenje na kurbl-stroju, ki zamore sam črtati in delati po žurnalu. — Plača po sposobnosti, mesto zasigurano. Pismene ponudbe pod „Tamburirar" na ALOMA COMPANY, Ljubljana. 417

Milena Ditrich
Milan Kutin
poročena
Postojna
3. februarja 1924.
554

KLOBUKE
čepice, najnovejše oblike v veliki izberi, nudi
JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2.
37 I

Modistka
Z. Gorjanc & Co.
Ljubljana
Sv. Petra cesta 27
poleg hotela Tratnik
priporoča
svojo veliko zalogo vsakovrstnih najmodernejših damskih klobukov
Sprejema damske in moške klobuke v prekrojevanje in vsa popravila
Zaloga Spaterie oblik ter vseh potrebščin za modistke
Postrežba točna
Cene najnižje

Trboveljski premog in drva
17
dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Ali ste že poslali ? naročnino za „Jutro"

Pozor, plesalci!
Perilo, kravate, rokavice itd.
po znatno znižanih cenah
pri 97 IV
A. Šinkovic nasl. K. Soss,
Ljubljana, Mestni trg 19.
NE ZAMUDITE PRILIKE!

Potnik
večletna dobro vpeljana moč v alkoholni stroki se išče za takojšen nastop. — Reflektira se samo na prvovrstno moč. Samo pismene ponudbe z navedbo referenc pod „Veletrgovina žganja" na upravo »Jutra«. 558

„KRINUS" 549
I. jugoslovenska izdelovalnica in barvarna krzna v Ljutomeru
najmodernejše urejeno, jako dobro vpeljano krznarsko podjetje z vsem inventarjem, sirovinami in izdelki vred
se proda
na prostovoljni javni dražbi v moji notarski pisarni
dne 16. februarja 1924 ob 13. uri.
Natančnejša pojasnila se izvedo v moji pisarni.
Dr. Ivan Stojan, notar v Ljutomeru.

Za Amerikanca lepa priložnost!
Prvič naprodaj: 409
Dve hiši s štirimi trgovinami in gostilno s popolnim inventarjem.
Vse dobro vpeljano. — Cena 16.000 dolarjev.
Stanovanje čez dva meseca na razpolago.
Poizvedbe pri Jožku Severju, Ljubljana, ali pa pri lastniku, Ljubljana VII, št. 2

!! Ne zamudite 419 !!
ugodne prilike
ki se Vam nudi ravno sedaj.
Žensko volneno blago vseh vrst ter listre zamorete dobiti najceneje pri tvrdki
A. DOLAR, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 36
!! kjer se prodaja pod tovarniškimi cenami na drobno in debelo radi redukcije zaloge. Oglejte si! !!

Preselitev pisarne.
Odvetnik dr. Leopold Boštjančič v Mariboru naznanja, da se je
preselil
z odvetniško pisarno s št. 30 na št. 36 Aleksandrove ceste
(nad kavarno „Jadran"). 532